

ZVONA

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

BROJ 7/554

CIJENA 7 KN

RUJAN 2022. - RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LX.

Katehetski dan

**Vjeroučitelji, poslanje
vršite ponizno**

Caritas

**Pojačana pomoć
izbjeglicama iz
Ukrajine**

Nadbiskup koadjutor Mate

*Uzinić o pitanju krštenja
djeteta osoba u životnom
partnerstvu*

**Svaku osobu
prihvaćati s
poštovanjem**

*1. Mediteranski
teološki susreti*

**Sloboda i
odgovornost za
izgovorenu riječ**

Prijem prvašića u Katoličkoj osnovnoj školi

Za Katoličku osnovnu školu „Josip Pavlišić“ ovo je povijesna godina jer je, sedam godina nakon osnivanja, po prvi put popunjena svim razredima od 1. do 8.

Sadržaj:

Prijem prvašića u Katoličkoj osnovnoj školi	2
<i>Katehetski dan</i> Vjeroučitelji, poslanje vršite ponizno	3
<i>Caritas</i> Pojačana pomoć izbjeglicama iz Ukrajine	4
<i>Nadbiskup koadjutor Mate Uzinić</i> Svaku osobu prihvaćati s poštovanjem	5
1. Mediteranski teološki susreti	6-9
<i>Pozdravni govor mons. Mate Uzinića</i> Sloboda i odgovornost za izgovorenu riječ	6-7
<i>Javna tribina</i> Teolozi su pozvani otvarati prostor za komunikaciju	8
<i>Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba</i> Svakodnevna molitva neka postane dio života	10
<i>Caritas</i>	11
<i>Iz povijesne riznice</i> Urednik "Riječkih novina" Rudolf Eckert	12 -13
<i>Velika Gospa</i> Naša zadaća je vječnost	14-15
<i>Vatikan</i> Predstavljena druga faza sinodskog procesa	16
<i>Crkvena glazba</i> Pjesme za slavlja Blažene Djevice Marije	17
<i>Duhovni kolaž</i>	18
<i>Crtice iz Gorskog kotara</i> Pilj dak: tajna staroga stupa	19
<i>Gospičko-senjska biskupija</i>	20-21
<i>Riječka nadbiskupija</i>	22-23
<i>Iz župa</i>	24-27
<i>Sestre Presvetog Srca Isusova</i>	28

Prijem prvašića u Katoličkoj osnovnoj školi

Za Katoličku osnovnu školu „Josip Pavlišić“ ovo je povijesna godina jer je, sedam godina nakon osnivanja, po prvi put popunjena svim razredima od 1. do 8.

Radosno, ali i uz pokoju suzicu, kako s roditeljskog, tako i dječjeg oka, dočekan je trenutak kada je nova generacija prvašića Katoličke osnovne škole „Josip Pavlišić“ u Rijeci započela školovanje. Tom velikom danu, prijemu prvašića na igralištu Škole, u ponedjeljak 5. rujna nazočili su riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić i generalni vikar Riječke nadbiskupije vlč. Mario Tomljanović.

Nadbiskup je roditeljima zahvalio na povjerenju što su za obrazovanje svoje djece odabrali ovu odgojno-obrazovnu ustanovu koju je osnovala Riječka nadbiskupija i koja je svoja vrata prvim učenicima otvorila u školskoj godini 2015./2016. Prvašićima je poručio da nastoje kroz školovanje raditi na sebi i izgrađivati se u ljubavi prema drugima. S mališanima je podijelio sjećanja na svoje prve školske dane te ih ohrabrio, da po uzoru na Majku Terezu, čiji se spomendan toga dan slavio, čine male stvari s velikim srcem kao i da ono što budu činili, čine s velikom ljubavlju. Prvašići su sa zanimanjem poslušali i poznatu priču o morskoj zvijezdi i dječaku koja nas uči da je svaki život kojega dotaknemo – važan. Neka to bude i vaša priča – učinite što možete, odnosno učinite u životu samo dobro, rekao nadbiskup Uzinić kojemu su na kraju prvašići pomogli podijeliti darove koje je za njih pripremio.

Ove godine u 1. razred u dva razredna odjeljenja upisan je 41 prvašić. Školu ukupno pohađa 325 učenika o kojima skrbe 58 djelatnika. Ravnateljica, Jasna Buketa, prvašićima je poručila da su došli u školu u kojoj će učiti i rasti zajedno i u kojoj će ih učitelji gledati pogledom Kristove ljubavi.

Za Katoličku osnovnu školu „Josip Pavlišić“ ovo je povijesna godina jer je, sedam godina nakon osnivanja, po prvi put popunjena svim razredima od 1. do 8. Dio njih nastupio je u glazbenom dijelu programa prijema prvašića, a njihove roditelje na roditeljskom sastanku istoga dana posjetili su mons. Uzinić i vlč. Tomljanović.

ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; **Uređuje:** Helena Anušić; **Tehnički urednik:** Danijel Delonga; **Grafička priprema:** Alen Čar - Slim; **Tisak:** TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; **Uprava:** Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; **tel:** 385 51 581 200; **Uredništvo:** tel: 385 51 651 006, fax: 581 221; **e-adresa:** zvona@ri-nadbiskupija.com; **Žiro-račun:** Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR2424020061500117497; **Broj računa za uplate iz inozemstva:** ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK, IBAN: HR2424020061500117497; **Godišnja pretplata:** 100 kn; **Naslovnica:** KOŠ Josip Pavlišić

Katehetski
dan

Vjeroučitelji, poslanje vršite ponizno

„Ponizan čovjek realan je čovjek. On zna prepoznati svoju vrijednost, ali i uočiti svoje slabosti. Zato se ne precjenjuje, ali niti ne podcjenjuje. I precjenjivanje i podcjenjivanje na neki bi način bile oholost“, poručio je nadbiskup Uzinić.

“**I**sus danas progovara o krjeposti poniznosti koja je bitna za naš kršćanski i vjerski stav. Stav poniznosti treba biti nešto što je svojstveno naše – način i stil života, osobito za vas vjeroučitelje“, rekao je na početku propovijedi riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić u subotu 27. kolovoza u katedrali sv. Vida u Rijeci predvođeni, u suslavlju s rektorom riječke prvostolnice vlč. Mariom Tomljanovićem, svečano liturgijsko slavje u povodu proslave Katehetskog dana. Govoreći o odabranim liturgijskim čitanjima 22. nedjelje kroz godinu, istaknuo je da ukazuju na temu poniznosti, važnu za sve kršćane.

„Vjeronauk u obrazovnom sustavu prisutan je više od trideset godina, kao i otpor tom projektu. S vjeronaukom u školi mnogi su od vas dobili poziv staviti se na raspolaganje Crkvi i njezinu poslanju te školskom sustavu kojemu je potreban predmet poput vjeronauka, no neki su smatrali da je Crkva vjeronaukom u školi zauzela mjesto koje joj ne pripada“, rekao je mons. Uzinić. „Kako ste i sami iznijeli u našim razgovorima, početci rada u školi bili su teški, osjećali ste se ponekad i neprihvaćeno, no vašim djelovanjem i načinom kojim ste pristupili svom poslanju, dogodilo se unutar samog sustava otapanje tvrdoće srca i otkrivanje vaše vrijednosti i vrijednosti onog poslanja koje imate u školskom sustavu. U medijskom i političkom prostoru opstale su i negativne tenzije, ali unutar samog školskog sustava ste se uklopili i pronašli svoje mjesto djelovanja. To ste uspjeli upravo zahvaljujući krjeposti o kojoj Isus govori u današnjem Evanđelju, a u tome je pomogao i dalje pomaže i otpor koji sa strane uvijek postoji. Što čini krjepost poniznosti? Ta krjepost čini da sebe i svoje poslanje gledate realno i da primjećujete druge te u cijeli proces ulazite sa stavom i stilom poniznosti.“, poručio je nadbiskup.

Protumačio je potom da je ponizan čovjek, realan čovjek. „On zna prepoznati svoju vrijednost, ali i uočiti svoje slabosti. Zato se ne precjenjuje, ali niti ne podcjenjuje. I precjenjivanje i podcjenjivanje na neki bi način bile oholost.“ Ako se precjenjujemo, izdizemo se iznad sebe i svojih sposobnosti. Bilo bi loše kada bi vjeronauk u školi, i vi kao vjeroučitelji, mislili da ste bolji od drugih i da imate prava koja drugi nemaju. Ako se pak podcjenjujemo, u sebi ne prepoznajemo one vrijednosti koje nisu ovisne o nama, nego su nam darovane od Boga. To bi značilo prezirati Boga i njegove darove.

„No važno je znati da to što jeste, nije plod vaših zasluga. To je ponajprije milost i dar. Ponizan čovjek je sposoban vidjeti i prepoznati

i dar i darovatelja, a on je ponajprije sam Bog. Ipak, biti ponizan sebe cijeneći, znači također i druge uvažavati i poštivati u njihovoj različitosti. I pridružiti im se u nastojanju oko dobra svijeta i društva u kojemu zajednički živimo. To trebamo činiti zauzimajući svoje mjesto za stolom odgovornosti, ali i poštujući ona mjesta koja za tim istim stolom imaju drugi.“

Vašim djelovanjem i načinom kojim ste pristupili svom poslanju dogodilo se unutar samog sustava otapanje tvrdoće srca i otkrivanje vaše vrijednosti i vrijednosti onog poslanja koje imate u školskom sustavu.

Tradicionalno, na Katehetskom danu pod misom je održana svečana podjela kanonskih mandata za rad u školi u novoj školskoj godini 2022./2023. Tom prilikom 4 svećenika i 14 vjeroučitelja laika primilo je kanonski mandat na određeno vrijeme – za novu školsku godinu, a 5 vjeroučitelja laika kanonski mandat na neodređeno vrijeme – do opoziva. S. Ljiljani (Ruži) Nikić, prije odlaska u mirovinu, uručena je Zahvalnica za dosadašnji katehetsko-vjeroučiteljski rad na području Riječke nadbiskupije, a napose za rad u Centru za odgoj i obrazovanje.

Zahvalnica će naknadno biti uručena i s. Mirjani Nikolić koja također odlazi u mirovinu, a dugo godina je bila voditeljica Dječjeg vrtića „Nazaret“ – Područnog objekta „Mima“. Predstojnica Katehetskog ureda dr. Ksenija Rukavina Kovačević zahvalila je sestrama na dugogodišnjem predanom i požrtvovnom vjersko-odgojnom radu s djecom i mladima naglasivši da nema učinkovitije pedagoško-odgojne strategije rada od otvorenog srca koje je uvijek uključivo i iskrenog osmijeha koji vraća nadu. Čestitala je vjeroučiteljima koji su primili kanonski mandat te svim vjeroučiteljima zaželjela dobar zalet u ljudskom i kršćanskom smislu, kršćansku izdržljivost pred izazovima kojih neće nedostajati i jasnu prepoznatljivost u zajednici u kojoj rade i žive. Poručila je da u ovom svijetu izvrnutih vrijednosti i konfuznih prioriteta svi skupa budemo uvijek original, a ne kopija, uvijek poticaj jedni drugima, a ne preprjeka i da budemo svoji i Božji

Misu je glazbeno animirao bend vjeroučitelja pod vodstvom vjeroučitelja Emanuela Crnjca.

H. Anušić

POJAČANA POMOĆ IZBJEGLICAMA IZ UKRAJINE

Caritas Riječke nadbiskupije od sredine kolovoza izbjeglicama iz Ukrajine posvećuje još više pažnje. S. Šarbela Miočić zadužena je za primanje i razgovor s izbjeglicama koje dolaze po pomoć u Caritas. Kao i do sada na raspolaganju im je materijalna pomoć u hrani i odjeći, ali osoba koja je sada posvećena samo njima, razgovor i ohrabrenje, ponekad je važnija od onog materijalnog što sa sobom mogu ponijeti.

„Svakoga dana dođe nekoliko obitelji, što ukupno bude dvadesetak osoba, koje unosim u sustav evidencije korisnika, ali ne ostanemo samo na tome. Nastojim upoznati te ljude, čuti njihova razmišljanja, nade i potrebe. Vidim da im takav prijam puno znači i jako su zahvalni“, govori o svom novom poslanju s. Šarbela iz zajednice Omnia Deo. „Vidim koliko im je teško zbog svega što se događa u Ukrajini, zbog onoga što su tamo ostavili, života koji im se promijenio. Oni koji su iz Kijeva ili sa zapada zemlje još gaje nadu da će se uskoro i vratiti, neki već jesu, ali oni iz razorenih i okupiranih gradova kao Herson i Mariupolj vjerojatno će ovdje, u Hrvatskoj, izgraditi svoju budućnost. Potrebna im je pomoć pri integraciji i socijalizaciji. Traže posao, žele upisati djecu u vrtiće i škole. Posebno se to odnosi na djecu u nižim razredima osnovne škole. Stariji još uvijek mogu pratiti nastavu putem Interneta.“

S. Šarbela objašnjava da im je za početak dovoljno dobiti osnovne informacije, ali ubrzo se vidi da im je potrebna i dodatna pomoć. Većina njih već je umrežena sa svojim sunarodnjacima, a oni koji od prije žive u Hrvatskoj prenose dragocjena iskustva. Caritas planira biti posrednik u tom procesu i organizirati susrete u kojima bi Ukrajinci mogli pomagati Ukrajinacima, prenositi iskustva i savje-

te. „Bit će im potrebna i pastoralna pomoć, iako to još uvijek nije u prvom planu“, napominje s. Šarbela. Dodaje kako je Caritas otvoren svakomu tko u njega dođe potražiti pomoć, a količina i vrsta pomoći u konačnici ovise o stvarnim potrebama i imovinskom stanju.

Riječki Caritas ovaj je program pokrenuo na poticaj Hrvatskog Caritasa koji u suradnji s međunarodnom katoličkom organizacijom Catholic Relief Service (CRS) osigurava sredstva za različite oblike pomoći izbjeglicama iz

Ukrajine. U sklopu projekta pod nazivom „Zbrinjavanje potreba osoba iz Ukrajine koje u RH ostvaruju zaštitu temeljem EUTD u mreži nad/biskupijskih Caritasa“ počela je podjela bonova za kupovinu hrane i higijenskih potrepština u trgovačkim centrima.

Od samog početka rata u Ukrajini i izbjegličke krize Caritas u Rijeci nudi pomoć osobama koje su morale pobjeći od ratnih razaranja u suradnji s Hrvatskim Caritasom i Caritas Internacionalis. U 4 župne kuće koje je Riječka nadbiskupija dala na raspolaganje trenutno su smještene 23 osobe, majke s djecom. Na Srdočima je jedna peteročlana obitelj, u Praputnjaku je smješteno 6 osoba od kojih 2 djece, isto kao i u Velim Munama, a na Zlobinu su dvije majke s 4 djece.

Nadbiskupijski Caritas još je ranije pomogao je pri smještaju još 7 osoba iz Ukrajine koje su prihvatili privatni dobročinitelji u svoje domove. Trenutno je u evidenciji Caritasa 318 izbjeglica iz Ukrajine, od toga je 126 nositelja obitelji. Svi su najmanje jednom, a većina i do 4 puta, primili pomoć u hrani i odjeći. Bonove je primilo njih 30. Pored toga, na početku školske godine pribor i bilježnice za školu primit će 25 djece.

NATJEČAJ ZA STIPENDIRANJE SREDNJOŠKOLACA I STUDENATA

Caritas nadbiskupije Rijeka s početkom školske i akademske godine pokrenuo je program stipendiranja učenika i studenata slabijeg imovnog stanja. Dodijelit će ukupno 20 stipendija, 10 za srednjoškolce i 10 za studente. Mjesečni iznos stipendije u iznosu od 750,00 kuna za srednjoškolce i 1.000,00 kn za studente, isplaćivat će se u deset mjesečnih obroka tijekom akademske godine.

Iz tog je razloga pokrenut natječaj tijekom kojeg se prikupljaju prijave zainteresiranih za dobivanje stipendije. Osnovni kriterij za odabir stipendista je imovinski status, ali potrebno je zadovoljiti još uvjeta: kandidati moraju biti državljani Republike Hrvatske, redovno upisani u godinu škole, odnosno studija, imati prebivalište na području Riječke nadbiskupije te ne smiju imati novčanu potporu za školovanje od nekog drugog subjekta.

Prijave se primaju do 15. listopada, a više informacija o natječaju dostupno je na mrežnim stranicama Caritasa. www.caritas-ri-nadbiskupija.com

Dodatne informacije zainteresirani mogu dobiti kod svojih župnika, jer od njih moraju dobiti i preporuku za pristupanje natječaju.

Treba li Crkva dopustiti krštenje djetetu začeto umjetnom oplodnjom koje odrasta u obitelji homoseksualnih životnih partnerica? Takav je zahtjev za krštenje djeteta dobio župnik sa Srdoča Kristijan Zeba. Ovakav upit vjerojatno će kod mnogih vjernika na prvi mah izazvati protupitanje: a zbog čega traže krštenje kad žive u suprotnosti s naukom Katoličke Crkve? U skladu s time bila je i reakcija župnika koji je odbio krstiti dijete. No nadbiskup Mate Uzinić objasnio je da je i odbijanje krštenja djeteta zbog predrasuda prema homoseksualnim partnerstvima u suprotnosti s naukom Katoličke Crkve.

Pitanje krštenja djeteta osoba u životnom partnerstvu

Svaku osobu prihvaćati s poštovanjem

Zbog interesa javnosti, a nakon što sam se u osobnom razgovoru s vlč. Kristijanom Zebom, svećenikom Riječke nadbiskupije i župnikom u župi sv. Križa – Srdoči u Rijeci upoznao s detaljima slučaja, želio bih u ime Riječke nadbiskupije iznijeti sljedeće priopćenje.

Župnik je putem posrednika dobio zamolbu dviju ženskih osoba koje su sklopile životno partnerstvo i koje su željele krstiti dijete koje je jedna od njih začela umjetnom oplodnjom. Odgovoreno im je da krštenje djeteta nije moguće i to iz razloga što se radi o istospolnoj zajednici. Ta činjenica po sebi nije bila dovoljna za odbijanje krštenja djeteta. Da bi se došlo do takvog odgovora bilo je potrebno prethodno ispitati ispravnost njihovih nakana i provjeriti postoji li mogućnost da se i u takvim okolnostima djetetu osigura odgoj u katoličkoj vjeri i tek nakon toga donijeti odluku treba li dijete biti kršteno ili ne. Također je iznevjereno povjerenje spomenutih osoba objavom na društvenim mrežama. Time su izložene neprijetnim komentarima i medijskom senzacionalizmu kojemu smo proteklih dana svi mogli svjedočiti.

Želio bih zbog toga sve nas, a osobito one koji sebi tako olako dozvoljavaju uvrede drugih i drugačijih, podsjetiti da bi obilježje Crkve trebalo biti prihvaćanje. Znak tog prihvaćanja su gostoljubivost, otvorenost i dobrodošlica. Tek nakon toga može i treba uslijediti razlučivanje pojedinih zamolbi te donošenje odluka u skladu s naukom, zakonom i praksom Crkve. Uvijek je važno prethodno upoznati konkretne ljude i konkretnu situaciju i tek nakon toga razlučiti i donijeti odluku.

Ponekad će se nekome, iz nekog razloga, uskratiti sakrament dok se ne uklone razlozi koji priječe njegovo primanje. Međutim, za to je uvijek potrebno pažljivo razlučivanje. Osobito to vrijedi kada se radi o krštenju djece koje se, ako ga se traži s pravom nakanom i prihvaćanjem obveza koje iz toga proizlaze, ne bi smjelo uskratiti jer, kako kaže papa Franjo, „krštenje djeteta za njega je čin pravde (...) jer mi mu u krštenju dajemo blago, mi mu u krštenju dajemo zalog: Duha Svetoga. Dijete izlazi [iz krštenja] sa snagom Duha u sebi: Duha koji će ga braniti, pomagati mu kroz cijeli život. Zato je tako važno krstiti ih kao djecu, kako bi rasla snagom Duha Svetoga“ (Papa Franjo, Sikstinska kapela, 12. siječnja 2020.). U tom duhu on je još 2014. godine u Vatikanu krstio djevojčicu čiji roditelji nisu bili crkveno vjenčani.

Najbolje ozračje krštenja djeteta i njegova odgoja u vjeri prema kršćanskom naučavanju jest obitelj koja ima jednog oca i jednu majku. No u stvarnosti je sve više djece koja ne žive u takvom ozračju. Činjenica da su u ovom slučaju spomenute osobe sklopile životno partnerstvo ne može i ne smije nas automatski dovesti do zaključka da nemaju pravu nakanu i da ne prihvaćaju obvezu odgoja djeteta u vjeri. Postoje i drugi slučajevi u kojima osobe ne žive posve u skladu s katoličkim naukom o braku, a vjernici su i odgajaju djecu u vjeri. Kao što postoje i oni koji su sklopili katoličku ženidbu i krstili djecu, a ne odgajaju ih u vjeri, iako su se na to obvezali. K tomu, ne smijemo iz vida izgubiti kumu ili kuma koji na krštenju preuzimaju obvezu pomoćnika u odgoju djeteta, kao niti rodbinu i prijatelje. Uz njih je, ako te osobe ostanu povezane s Crkvom te se nađe način njihove integracije u župnu zajednicu, također i čitava župna zajednica koja kod krštenja na sebe preuzima i odgojnu obvezu, a veliku pomoć roditeljima u odgoju pruža i vjeronauk u školi.

U svakom slučaju, u trenutku kada netko traži krštenje potrebno je u osobnom susretu preispitati nakane, pomoći roditeljima i kumovima da dobro razumiju obvezu odgoja djeteta u vjeri te ih potaknuti da se trude u skladu s njom živjeti. Prigoda je to i da se navijesti radosna vijest evanđelja, bez obzira na to hoće li na kraju doći do krštenja ili ne.

Na koncu, iskreno mi je žao što je ovaj par postao predmetom prenaplašene medijske pažnje. Žao mi je zbog povrede njihove diskrecije, posebno na izlaganju tolikim neprijetnim komentarima, koji iako ponekad dolaze od vjernika u svojoj biti su duboko nekršćanski. U duhu *Amoris laetitia*, br. 250, dužni smo „svaku osobu, bez obzira na njenu seksualnu orijentaciju, (...) poštivati u njezinu dostojanstvu i prihvaćati s poštovanjem, te (...) pomnjivo izbjegavati svaki znak diskriminacije, posebice bilo koji oblik agresije i nasilja.“

Istospolni par koji je tražio ovo krštenje rado bih osobno susreo i s njima razgovarao te se mogu, ako žele, javiti u Ured koadjutora Riječke nadbiskupije.

U Rijeci 1. rujna 2022.

Mate Uzinić,
riječki nadbiskup koadjutor

1. Mediteranski teološki susreti

Na 1. Mediteranskim teološkim susretima od 11. do 16. srpnja sudjelovalo je četrdesetak studenata različitih kršćanskih konfesija iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Italije, Makedonije i Hrvatske. Susret je polaznicima ponudio radionice, predavanja, razmjenu mišljenja, te predstavljanje knjige francuskog svećenika Benoista de Sinetyija: “Treba dignuti glas. Prihvat migranata poziv na hrabrost” i javnu tribinu na temu: “Sloboda i odgovornost za izgovorenu riječ”. Organizator događanja bila je Riječka nadbiskupija, a odvijali su se u Domu pastoralnih susreta u Lovranu i Nadbiskupskom ordinarijatu u Rijeci.

O izazovnoj temi “slobode i odgovornosti za izgovorenu riječ” govorili su respektabilni predavači: Marianne Heimbach-Steins (Westfälische Wilhelms-Universität Münster), Cyril Hovorun (University College Stockholm), Vukašin Milićević (Univerzitet u Beogradu), Luke Bretherton (Duke University in Durham) i Branko Murić (Sveučilište u Zagrebu), dok je putem videopoziva predavanje o sinodalnosti održao glavni tajnik Sinode biskupa, kardinal Mario Grech.

Otvarajući 1. Mediteranske teološke susrete 11. srpnja riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić potaknuo je mlade da im razdoblje provedeno na susretima bude vrijeme ponovnog otkrivanja dara odgovorne slobodne riječi koja dariva radost života zbog riječi ljubavi kojom Bog ljubi čovjeka i ovaj naš svijet.

Pozdravni govor mons. Mate Uzinića na otvorenju
1. Mediteranskih teoloških susreta

SLOBODA I ODGOVORNOST ZA IZGOVORENU RIJEČ

Dragi mladi teolozi, dragi prijatelji, neka ovo budu dani našega ponovnog otkrivanja dara odgovorne slobodne riječi koja dariva radost života zbog riječi ljubavi kojom Bog ljubi čovjeka i ovaj naš svijet.

Bog nas je stvorio i u Isusu Kristu otkupio za slobodu. Sloboda je dar. Ona je i jedna od temeljnih ljudskih osobina, toliko važna da se punina čovjštva mjeri s dosegom sloboda. Tko nije slobodan, osjeća se da nije ni potpun čovjek.

Slobodu s pravom očekujemo od drugih. I drugi je s pravom očekuju od nas. Drugi nam priječe ili omogućuju slobodu. I mi to činimo njima. Netko je osjetljiv, i preosjetljiv ako mu tko narušava neovisnost i slobodu. Drugi olako pristaju na život u ropstvu, naročito onom duhovnom koje je pogubnije od fizičkoga, u raznim ovisnostima ili pod nagonima, a da to i ne uviđaju ili ne priznaju. Osobna povijest, kao i povijest pojedinog naroda, Crkve, uvijek je povijest ponovnoga stjecanja slobode. Temeljni događaj za nastanak i formiranje židovskoga naroda bilo je oslobođenje iz egipatskoga ropstva. Slično je i s drugim narodima. Temeljni događaj povijesti svakog naroda borba je za slobodu i oslobođenje. Za nas kršćane ugaoni kamen povijesti, koju zovemo povijest spasenja, uskrsnuće je Isusa iz Nazareta, a u njemu i po njemu Božje oslobođenje čovjeka i svega stvorenog od grijeha i smrti, dar novoga života, slobodna od ikakvih zaprjeka zla.

Bog je dao čovjeku dar slobode da ga može priznati, ali i da može od njega i otići, skrivati se, radikalno ga zanijekati, ili se ponašati kao praktični ateist – riječima priznati Boga, a u praksi biti bezbožnik. S apostolom Pavlom ponavljamo, nerijetko samo mehanički, da nas je Krist za slobodu oslobodio (usp. Gal 5, 1). Sloboda je dar, ali taj dar nikad nije do kraja dovršen. Sloboda se uvijek iznova stječe. Za slobodu se borimo čitav život. Ona nije samo čin biranja između dobra i zla, niti samo čin odluke. Sloboda je i unutarnje stanje, nešto poput savjesti, unutarnjeg suda u kojem s nama raspravljaju naši vlastiti i tuđi glasovi, dvojbe, sumnje, pitanja i odluke. Netko se u pojedinom slučaju može odlučiti zadivljujuće slobodno, a da to i ne bude čin unutarnje slobode nego tek odraz trenutka,

instinkta. Zato za slobodu nije toliko važno izvanjsko stanje slobode koliko je važno to unutarnje stanje neovisnosti koje omogućuje da se i nepravedno zatvoreni čovjek može osjećati slobodnijim od onoga koji ima svu moć i koji ga je stavio u zatvor. Totalitaristima i diktatorima najgore je što ne mogu «zarobiti dušu» slobodnim ljudima.

Da bismo mogli imati ovakvu unutarnju slobodu, trebamo se osloboditi od strahova koji nas prirodno salijeću. Oslobođenje je milost koju nam Krist može i želi dati. Uza sva druga oslobođenja koja nam Krist daje, kao što je oslobođenje od imati da bismo mogli biti ili oslobođenje od želje za vlašću nad drugima da bismo im mogli služiti, on nas također oslobađa i za veličanstvenu slobodu mišljenja i govora, a baš to dvoje su karakteristični znak istinske slobode. Ondje gdje njih nema, nema ni slobode. Ovaj naš treći susret mladih teologa – Mediteranski teološki susreti – nakon dva dubrovačka, želi zato biti izričaj takve slobode, slobode misli i riječi, osobito one teološke. Mislim da i vi, kao i moji suradnici kojima zahvaljujem na trudu koji su uložili i ulažu u ove teološke susrete u slobodi, dijelite mišljenje kako je iznimno važno slušati i razmišljati o slobodi. Rekao bih da je to osobito važno za nas biskupe, svećenike i teologe, nas koji imamo zvanje riječi jer je Riječ, pisana velikim slovom, naše zvanje. Dodao bih i nešto što sam shvatio vršenjem biskupske službe, a to je da je varljivo, a i krajnje opasno, pomisliti da je onaj tko je na višem položaju slobodniji. Možda je, Isusovom rječnikom, slobodniji za stjecanje svega svijeta jer ima moć i sredstva, ali je zato, također Isusovim rječnikom, u većoj opasnosti da izgubi sebe samoga i svojoj duši naudi, a i da naudi dušama drugih, odnosno da izgubi unutarnju slobodu

Sloboda je dar. Ona je i jedna od temeljnih ljudskih osobina, toliko važna da se punina čovjštva mjeri s dosegom sloboda. Tko nije slobodan, osjeća se da nije ni potpun čovjek

Nadam se da će ovi naši susreti u Lovranu biti svjedočanstvo vedre kršćanske sigurnosti da smo slobodni u mišljenju i riječi, u predavanjima i raspravama, u druženju i razgovorima, te da se u odgovornoj slobodi odnosimo i prema sebi i prema drugima, bez autocenzura i cenzura. Želio bih da slijedimo Gospodina Isusa u njegovu govoru, molitvi i šutnji.

i s njom vlastitu ljudskost, sa svim onim što to znači, kao i onim posljedicama koje to sa sobom nosi. Upravo zato što je netko na većem položaju, ili bolje što ima odgovorniju službu, to više treba biti osjetljiv za slobodu drugih, pogotovo slobodu mišljenja i riječi onih kojima je poslan i postavljen služiti u ljubavi.

Iskustvo nam potvrđuje da ima puno ljudi koji su izvanjski slobodni, materijalno osigurani, onih koji su na visokim crkvenim ili društvenim položajima, ali koji su stvarno u svojoj nutrini neslobodni, zasužnjeni nekim svojim ezavovskim tanjurom leće ili punim egipatskim loncima jer su se stavili u ropstvo interesa, položaja, nekih lažnih obzira. I da, s druge strane, postoje toliki obični ljudi, oni koje papa Franjo zove svetcima iz susjedstva, koji se svakodnevno na različite načine bore za puko preživljavanje, a koji se svejedno slobodno kreću ovim svijetom, slobodno govore i o sebi i o drugima jer su u sebi slobodni. Oni su nam – skupa s Isusom iz Nazareta koji nije imao ni gdje bi glavu naslonio, ali je zato bio slobodan i život darovati služeći u ljubavi – pravi učitelji slobode, one unutarnje, koju trebamo primijetiti i nasljedovati želimo li i sami biti slobodni.

Sloboda sa sobom nužno nosi i odgovornost. Sloboda je odgovorna ili prelazi u nasilje, anarhiju, svojeglavost ili mlakost i ljigavo povlačenje u šutnju. Oba krivo shvaćena aspekta slobode izraz su egoizma: prvo kao bijesa, drugo kao kukavičluka. Odgovornost slobodi daje onu nužnu suzdržanost, unosi element brige i nježnosti, milosrđa i opraštanja što nam omogućuje da možemo smjelo kročiti naprijed i osvojiti i najudaljenije horizonte. Koliko god nam je danas potrebna sloboda mišljenja i riječi, a jest, toliko nam je jednako tako potrebna i odgovornost za riječ, za govor uopće, što onda podrazumijeva i odgovornost za šutnju. Puno se govori, točno, i o Bogu i ljudima, ali govori se i neodgovorno. Govor je jedna vrsta vladanja nad onim o čemu se govori. Nisu naše riječi uvijek primjerene za onoga o komu govorimo. Isto vrijedi i za našu šutnju, posebno šutnju iz straha za sebe, iz lažnih obzira i nezamjeranja. Naša je javnost i komunikacijski prostor (i onaj vjerski i crkveni) zatrovan brbljanjem, pojeftinjenim pa i vulgarnim zloporabama velikih, svetih riječi: Bog, Isus, evanđelje, Gospa, život... I istodobno se kroz te bujice riječi ponekad sije toliko nepodnošenja, osuda, toliko mržnje. Koliko se danas nas Božjih ljudi zavuklo u udobni klerikalizam, u ideologiju pretkoncilskog natražnjaštva (Papa Franjo: «indietrismo»), u estradni religiozni populizam, ustvari u «grješnu šutnju» o stvarima i nepravdama velikih i moćnih, o bogu novcu, zlim moćima i korupciji, koje bismo trebali proročki razotkriti, dok se s druge strane tako olako bavimo teškim moralnim riječima osude onih malenih i običnih i ljudi koji se ionako teško nose sa svojim svakodnevnim životnim problemima i sa svojom ljudskom slabošću koja je obilježena grijehom?

Nadam se da će ovi naši susreti u Lovranu biti svjedočanstvo vedre kršćanske sigurnosti da smo slobodni u mišljenju i riječi, u predavanjima i raspravama, u druženju i razgovorima, te da se u odgovornoj slobodi odnosimo i prema sebi i prema drugima, bez autocenzura i cenzura. Želio bih da slijedimo Gospodina Isusa u njegovu govoru, molitvi i šutnji. Nadam se da će nas pritom resiti snaga njegovog Duha, ona koja je nosila sve njegove istinske učeničke koji su svjedoci (parezija), pogotovo svjedoke i mučenike-teologe

kjih je puna naša povijest, od đakona Stjepana i prvih kršćanskih mučenika do Dietricha Bonhoeffera ili Martina Luthera Kinga, Oscara Romera ili don Pina Puglisija, da otvoreno i slobodno, «istinujući u ljubavi» (Ef 4, 15) naviještamo evanđelje, svjedočimo veličanstvenost Riječi koja se utjelovila u slobodu i raskinula sve zamke i ropstva.

Riječ teologa je danas toliko potrebna, ali ne tek kao sastavna materija akademskog obrazovanja ili kao nužni izraz kulturno-političke korektnosti. Bila bi to sterilna, birokratska riječ. Riječ teologa po svome klasičnom smislu uvijek je kerigmatska (kako to posebno njeguje i današnji papa Franjo), «uzvikujuća», remetilačko-navjestiteljska, propovjedničko-učiteljska i proročka-provokativna. Ona ne može biti neutralna, jer evanđelje na kojem počiva, od kojega se hrani i koje unosi u društvo kao krizu i utjehu nikada nije neutralno. Učiniti evanđelje neutralnim bi značilo svesti ga na «građansku religiju», a nas kršćane na neku mirovnjačku sektu, i isključiti iz njega element slobode, oslobođenja od svakoga ropstva. Evanđelje koje oslobađa ne može računati na siguran uspjeh, nego na društvena marginaliziranja, šikaniranja, pa i progone. Krist nas, uostalom, nije oslobodio nikakvim nasilnim prevaratom, revolucijom, još manje nekim jeftinim pothvatima i umješnim smicalicama, nego radosnom riječju koja oslobađa i onda kad je izrugana, popljuvana, odbačena i raspeta. A i onda kada se njegov teolog i teologinja osjećaju grješnima, bolesnima, slabima i nedostojnima te su i sami potrebni samo jedne njegove riječi koja ozdravlja. Ovo nikad ne smijemo zaboraviti. U tom je, zapravo, snaga i posebnost naše kršćanske poruke.

Dragi mladi teolozi, dragi prijatelji, neka ovo budu dani našega ponovnog otkrivanja dara odgovorne slobodne riječi koja dariva radost života zbog riječi ljubavi kojom Bog ljubi čovjeka i ovaj naš svijet. Uostalom, stari su dobro govorili da je «ljubav sposobna govoriti». Ona je sposobna izreći riječ sloboda u njezinu punom značenju. Sposobna je i za riječ kajanja ako se pretjeralo u riječi, ako se psovalo, klevetalo, ogovaralo, brbljalo, lagalo, ako se bilo nevjerno ili možda šutjelo onda kad je trebalo govoriti, ali i govorilo onda kad je trebalo šutjeti i slušati. Ona nadahnjuje i riječi oprosta da bi se zaustavio vrtlog zla i osvete koji postaje osobito težak onda kad govori oružje, a ono danas nažalost ponovo govori. U ljubavi koja govori kad treba govoriti i šuti kad treba slušati nalazi se početak mira, za nas, druge, svijet. Ljubav koja govori i sluša, a zatim i djeluje jer ljubav mora postati i djelotvorna ljubav, sposobna je biti začetnik boljeg svijeta, svijeta koji neće više biti svijet mržnje i rata, nego će postati svijet u kojemu ono malo neprimjetno gorušičino zrno Božjeg kraljevstva koje je Isus Krist posijao nastavlja svoj nesmetani, možda i dalje neprimjetni rast prema svijetu u kojemu nema isključenih i ima mjesta za sve. Neka nam stoga i u ovim našim Mediteranskim teološkim susretima nadahnuće bude ljubav. Ona neka nadahnjuje naš govor, prije svega riječi naših predavača, profesora i teologa, kako bi sve naše riječi bile izraz odgovorne slobode govora. Neka također potpomaže i naše slušanje, osobito ono naših studenata, kako bi naše slušanje postalo ispravno razumijevanje, a zatim i poticaj svima za slobodan i odgovoran rast u ljubavi prema Bogu i svojim bližnjima, svojoj braći i sestrama i svoj stvorenoj stvarnosti.

Teolozi pozvani otvarati prostor za komunikaciju

„Teologija mora davati smjer čovjeku. Nećemo imati ispravan smjer ako nam ga bude diktiralo tržište, država i novac“, rekao je Luke Bretherton, anglikanski teolog, profesor moralne i političke teologije na Duke Divinity School u SAD-u.

O tome kako komunicirati vrjednote evanđelja u suvremenom svijetu raspravljalo se u srijedu 13. srpnja na javnoj tribini u Nadbiskupskom domu u Rijeci u sklopu Mediteranskih teoloških susreta. Teolozi i teologinje iz Hrvatske, SAD-a, Njemačke i Ukrajine dotaknuli su suvremena, uvijek aktualna pitanja vezana za slobodu i odgovornost teologa za izgovorenu riječ. Spremnost na dijalog, slušanje i otvorenost te ponuda pozitivnih, vječnih vrjednota načini su na koje Crkva može sudjelovati u suvremenom društvenom diskursu. Ona samo tako može biti „sol i svjetlo svijeta“, rečeno je na ovoj panel raspravi.

Na tribini, odgovarajući na pitanja moderatorice bibličarke Brune Velčić, govorili su Marianne Heimbach-Steins, katolička teologinja, direktorica Instituta za kršćanski socijalni nauk Katoličkog bogoslovnog fakulteta na sveučilištu u Münsteru; Luke Bretherton, anglikanski teolog, profesor moralne i političke teologije na Duke Divinity School u SAD-u; Cyril Hovorun, pravoslavni arhimandrit i teolog, porijeklom iz Ukrajine, profesor ekleziologije, međunarodnih odnosa i ekumenizma na University College u Stockholmu te Branko Murić, prodekan i profesor na katedri fundamentalne teologije Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Već prva tema koju je u obliku pitanja moderatorica Velčić uputila Lukeu Brethertonu najavila je aktualnost rasprave: zbog čega kršćanski stavovi u suvremenom društvu izazivaju podjele i polariziraju društvo? „Nije to problem samo kršćana ili vjernika i njihovih vrjednota. Vidim to kao problem društva“, objasnio je Bretherton. „Ali takav pristup ima kršćanske korijene. Često se želja za općim dobrom miješa sa željom za uspostavom Božjeg kraljevstva. Na taj način sporna pitanja umjesto da ostanu u sferi politike postaju metafizička, dobivaju na težini. Ne smijemo brkati vremena. Ne smijemo miješati sekularno vrijeme u kojem živimo s mesijanskim vremenom i vječnošću.“

Sljedeća se tema odnosila na smisao teologije, njezinu važnost ili marginaliziranost u društvu, pa i samoj Crkvi. Prof. Murić smatra kako je teologija postala suvišna društvu, čak i Crkvi. Slično se događa i s filozofijom. „Moramo biti teološki otvoreni za nove odgovore na aktualna pitanja koja muče današnjeg čovjeka“, rekao je Murić.

O tome što teologija može ponuditi govorio je prof. Bretherton. „Danas čovjeka muče pitanja o klimatskim promjenama, spolnoj opredjeljenosti, svrsi države, smislu rada, ulozi medicine i druga.“ Protestantki profesor dodao je kako Crkva mora trajno postavljati ta pitanja i artikulirati ih, objašnjavati što je čovjek, kamo ide i koji

je njegov cilj. „Teologija mora davati smjer čovjeku. Ne ćemo imati ispravan smjer ako nam ga bude diktiralo tržište, država i novac.“

Kako se Crkva suočava s novim idejama i prilagođava svijetu koji se ubrzano mijenja bilo je pitanje za profesoricu Heimbach-Steins. Objasnila je da je Crkva oslonjena na tradiciju, ali poslana naviještati evanđelje u različitim vremenima i kulturama. „To se ne može bez stalnog procesa učenja. Povijest Crkve tako je povijest učenja.“ Postoje primjeri razvoja društva u kojima se Crkva sporo prilagođavala promjenama, ali na kraju je ipak učila i promijenila svoja stajališta. „Danas je aktualno *gender* pitanje. Crkva ne bi trebala odmah srezati raspravu proglašavajući taj problem ideologijom. Potrebno je saslušati konkretna iskustva i probleme. Kako ljudi žive realnost svoga spola, kako se identificiraju. Crkva mora promijeniti pristup, mora barem priznati da postoje različite realnosti, različita iskustva i tada vidjeti kako im pristupiti. Potrebno je otvoriti prostor za komunikaciju i vidjeti kako ta tema može biti integrirana u kršćansku antropologiju.“

U suvremenom društvu glas Crkve samo je jedan od mnogih i ničim privilegiran. Kako u takvim okolnostima naviještati evanđelje i biti „sol i svjetlo svijeta“ bilo je još jedno pitanje za Lukea Brethertona. „Duboka je veza između Crkve i poslanja. Crkva je misija. Svijet ne poznaje svoj smisao bez Crkve. Ali jednako, Crkva ne može biti Crkva bez svijeta, bez povezanosti sa svijetom. Ne može se udaljiti od svijeta, društva“, rekao je profesor.

Prof. Cyrilu Hovorunu upućena su pitanja povezana s ratom u Ukrajini i o tome kako su se različite Crkve postavile prema tome. Objasnio je kako su one odgovorile na različite načine, uglavnom šutnjom, dok su predstavnici Ruske pravoslavne Crkve često bili glasni u opravdavanju rata. Kasnije se na tu temu nadovezalo pitanje pape Franje i njegovih apela za mir, ali i nekih poruka koje je ruska propaganda pokušala iskoristiti da ga prikaže kao saveznika Rusije.

Upitan o ciljevima Mediteranskih teoloških susreta prof. Murić je istaknuo da su ovakvi susreti prilika za rast u dijalogu, za razgovor o temama koje su bitne za društvo i Crkvu. „Važan je dijalog, ne samo s društvom i znanošću, nego i unutar Crkve. On može pomoći pronaći korijene kršćanstva i način na koji valja gledati u budućnost.“ Kao drugu vrlinu istaknuo je otvorenost za probleme koje muče čovjeka. Profesor ovo vidi kao neku vrstu sinodalnog procesa, jer ovakvi susreti „okupljaju mlade teologe i profesore i tu raspravljamo otvoreno o pitanjima koja nas muče. Vidio sam krasna i zanimljiva razmišljanja koja dolaze iz drugih kršćanskih Crkvi. Ovaj je susret mogućnost da slobodno govorimo, raspravljamo i razvijamo nove ideje.“

Kardinal Grech u dijalogu sa sudionicima
Mediterranskih teoloških susreta

SINODA JE NOVI STIL ŽIVOTA CRKVE

U četvrtak 14. srpnja, na Mediteranskim teološkim susretima u Lovranu putem videoveze sudjelovao je glavni tajnik Biskupske sinode kardinal Mario Grech. Nakon predavanja u kojemu je govorio o teološkim temeljima sinodalnosti uslijedio je dijalog sa sudionicima.

Na početku svog govora kardinal je pozdravio sve sudionike Mediteranskih teoloških susreta, nazivajući ovu inicijativu „izvršnom idejom koja može pomoći studentima da prodube svoje teološke uvide, osobito jer se ovi susreti odvijaju na ekumenski način“.

Nakon predavanja o teološkim temeljima sinodalnosti kardinal Grech odgovarao je na pitanja sudionika. Dijelevi svoje iskustvo dosadašnjeg sinodskog procesa, istaknuo je da je zadovoljan načinom na koji se odvija. U kontaktu je s lokalnim biskupima, odnosno s mjesnim Crkvama te je istaknuo da u mnogim biskupijama postoji entuzijizam i strast glede sinodskog puta.

Jedan od sudionika susreta rekao je da mu se čini kako se u sinodskom procesu možda prvi put u povijesti Crkve pita za mišljenje laike, a njihov odgovor na taj poticaj kao da izostaje. Kardinal je izrazio mišljenje da krivnja nije na laicima, već na onima koji su ih trebali animirati, a nisu to uspjeli u dovoljnoj mjeri. Štoviše, neki biskupi primjećuju više entuzijazma među laicima, nego među onima koji su studirali teologiju. Zato je nedavno iz Vatikana poslano pismo svim svećenicima kao poziv na veće uključivanje u sinodski hod. „Iako se na putu susrećemo s poteškoćama, kao vjernici pozvani smo vjerovati da Duh Sveti ne spava, nego da upravlja Crkvom i vodi sinodski proces.“

Istaknuo je kako ovaj proces ne završava u listopadu 2023. nego je trajni poziv za ponovno otkrivanje i produbljivanje nauka Drugog vatikanskog koncila. Otkrio je da su ga već mnogi biskupi izvijestili da vjernici po završetku prve faze žele i dalje promišljati pitanja koja su otvorena. Sinoda nije samo novi način razmišljanja, nego novi stil života Crkve. Ona je konstitutivna za život Crkve. Ako ne usvojimo taj stil života, ne možemo biti prava Crkva.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE „PRIHVAT MIGRANATA, POZIV NA HRABROST“

U okviru 1. Mediteranskih teoloških susreta u Domu pastoralnih susreta u Lovranu 11. srpnja predstavljena je knjiga francuskog svećenika Benoista de Sinetyja „Trebaju dignuti glas: prihvata migranata, poziv na hrabrost“ u prijevodu na hrvatski s. Vesne Zovkić. Djelo je to za koje je papa Franjo rekao da je „pravi dragulj“, a mons. Bože Radoš u predgovoru napisao: „Hrabrost je pročitati ovu knjigu! Izložiti se mišljenju koje nije u trendu i koje može kontaminirati naš trijezni stav o migrantima!“ S obzirom da se tih dana nalazio na hodočašću u Španjolskoj, autor je pozdravnu riječ uputio videopozivom, a djelo su predstavili Ernada Avdibegović, socijalna radnica i mirovna aktivistica; Stipo Kljajić, franjevac, profesor na KBF-u u Zagrebu i Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, Vesna Zovkić, Isusova mala sestra, prevoditeljica knjige i Stanko Perica, isusovac, regionalni ravnatelj JRS-a. Moderatorica događaja bila je Blaženka Janjčić, urednica religijskog programa na Hrvatskom radiju.

Migrantska kriza je specifična. Ona u naše živote donosi različite ljude, kulture i običaje, koji žele živjeti život dostojan svakog čovjeka. No migrantska kriza propituje naše ideje o bratstvu na koje nas vjera poziva, poručila je Avdibegović. Dodala je da prečesto sudimo o migrantima bez želje upoznati ih i shvatiti da su aktualne migracije skup različitih individualnih iskustava koje u svojoj pozadini imaju neku vrstu prisile, ma koliko nam se činilo da su nepotrebne.

Strah je najveća barijera koja nas sputava da u strancu gledamo bližnjega, a migranti nas potiču da se zapitamo o našim vjerskim uvjerenjima. Fra Stipo Kljajić, svećenik, franjevac, profesor na KBF-u u Zagrebu i Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, istaknuo je kako je Biblija životna knjiga kojoj nije stran strah od drugog čovjeka.

Ova knjiga je škola evanđelja i ljudskosti, rekla je prevoditeljica Vesna Zovkić, Isusova mala sestra. Podijelila je dirljiva iskustva rada s migrantima, s kojima se prvi put susrela u Libiji 2007. godine te Tunisu. Govoreći o neopravdanoj bojazni pojedinaca zbog naseljavanja velikog broja muslimana na europski kontinent, istaknula je da u Europi nema previše muslimana, nego premalo kršćana koji su podijeljeni i kojima je nacionalna pripadnost važnija od čovjeka. Zaključujući izlaganje, potaknula je okupljene na propitivanje što će na kraju ovozemaljskog puta ponijeti sa sobom. To je pitanje koje si umjesto bodljikavih žica moramo postavljati, poručila je Zovkić.

Knjiga je izašla u izdanju Isusovačke službe za izbjeglice koja se svakodnevno suočava s izazovima skrbi za migrante i izbjeglice. Izvorno je tiskana u Parizu 2018. u trenutku kada se budila balkanska migrantska kriza i autor je tada upozorio na loš odnos prema migrantima u Francuskoj. No i Hrvatska bi mogla učiniti više, poručio je Stanko Perica, isusovac i regionalni ravnatelj JRS-a. Upozorio je da se pitanje migranata promatra poput ideološke teme koja razjedinjuje, veže istomišljenike i ne zahtijeva angažman. Energiju koju bismo trebali usmjeriti za pomoć njima, usmjeravamo u ideološke ratove. Migranti ne bi smjeli biti ideološkom temom, istaknuo je p. Perica.

H. Anušić

Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba

Svakodnevna molitva neka postane dio života

Molitva je ono što uvijek i ponovno možemo, ali i trebamo činiti. Ona nas i vas treba otvarati za Boga i njegov plan s vama. A Bog ima s vama plan i u ovoj vašoj trećoj životnoj dobi.

U povodu 2. Svjetskog dana baka, djedova i starijih osoba riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić služio je u subotu 23. srpnja misu u kapeli Doma za starije osobe "Kantrida" uz suslavlje župnika vlč. Vjekoslava Kovača. S korisnicima ove Ustanove, na liturgijskom slavlju sudjelovali su ravnateljica Doma Snježana Drašković sa zaposlenicima i suradnicima.

„Obilježavanje ovog dana je nešto što je primijetio kao potrebu jedan od vas, starija osoba – papa Franjo“, rekao je u propovijedi mons. Uzinić dodajući da Sveti Otac, u svojoj poruci za Svjetski dan starijih osoba, koja je naslovljena "Rod donose i u starosti" prema psalmu (Ps 92, 15), želi starijim osobama progovoriti o njihovoj dobi kao prilici za novi život. „Papa kaže da trebamo na neki način nadići onu kulturu odbacivanja koja postoji u ovom svijetu u kojemu živimo, a koja se odnosi i na starije osobe, ali i da starije osobe, da bi mogle imati taj novi život, moraju prevladati u sebi onu rezignaciju, prepuštenost koja često zna zahvatiti starije osobe. Tada je moguće ovo vrijeme koje vi živite otkriti kao dar drugoga života.“ Pojasnio je to spominjući dvije osobe.

Prva je Abraham, praotac naše vjere. Na njemu i njegovu izabranju Bog se na osobit način uključio u ljudsku povijest i učinio ju poviješću spasenja. No onaj trenutak u kojemu je Bog s Abrahamom započeo taj novi život – život koji će nam u konačnici dati Isusa Krista, život koji i mi na svoj način baštinimo, dogodio se u Abrahamovoj starosti. Bog mu se tada objavio i rekao da napusti svoj dom i ide tamo kamo ga On šalje, kamo ga On vodi, rekao je propovjednik.

„Kod Abrahama moramo primijetiti da je on osoba molitve i da je to osoba koja se izgrađuje u povjerenju prema Bogu. Jedno spajanje s drugim, i jedno nemoguće bez drugoga, omogućuje da Abraham, a s njime i svi mi možemo imati dar drugoga života.“

Kao drugu osobu naveo je sv. Brigitu Švedsku, sveticu koja je u povijesti Crkve zapamćena po dva dijela svojega života. Prvi je onaj kojega je živjela kao žena švedskog kralja i majka osmero djece koje je odgojila i othranila i od kojih su neki proglašeni blaženima. S druge strane, imala je drugi život nakon što je postala udovica i starija osoba, kada se posvetila djelima ljubavi, brizi za Crkvu i njezino jedinstvo, kao i činjenju dobra i molitvi.

Govoreći o evanđeoskom ulomku (Lk 11, 1 - 13) koji također progovara o važnosti molitve i uči nas o dvije važne značajke koje

molitva svakog Isusovog učenika treba imati, kao prvu mons. Uzinić je istaknuo ustrajnost u svakodnevnoj molitvi. Ona treba postati naš stil života. Molitva mora biti trajna, svagdanja. I Isus je tako molio. On je svaki dan započinjao i završavao molitvom, ali i cijeli njegov životni stil bio je molitva. To treba biti i sastavni dio života svakoga od nas, istaknuo je mons. Uzinić.

Druga značajka koju bi trebala imati molitva jest – povjerenje. Molitva nas mora otvarati povjerenju prema Bogu. Obje spomenute značajke sadrži molitva Očenaša, istaknuo je propovjednik. „Molitva je ono što uvijek i ponovno možemo, ali i trebamo činiti. Ona nas i vas treba otvarati za Boga i njegov plan s vama. A Bog ima s vama plan i u ovoj vašoj trećoj životnoj dobi. Ono što vam Bog nudi nisu samo one poteškoće i problemi s kojima se zbog nemoći i staračke dobi suočavate, nego je onaj blagoslov koji vam omogućuje da možete imati jedan novi pogled na život i da možete ovo vaše stanje živjeti na jedna nov način – na način kojim i sve poteškoće koje imate postaju blagoslov za vas, ali i za druge oko vas.“

Župnik, vlč. Vjekoslav Kovač, zahvalio je mons. Uziniću i izrazio radost što je svojim pastirskim pohodom i svojom prisutnošću uveličao proslavu Dana baka, djedova i starijih osoba upravo u ovom Domu, u zajedništvu s njegovim stanarima te tako i njima pokazao da su voljeni, bitni i viđeni. S okupljenima je podijelio kako, obilazeći stanare Doma, uistinu vidi tu njihovu vjeru koju žive u svakodnevicu i posvjedočio o njihovom molitvenom životu, koji imaju ne samo u zajedništvu, nego i u osobnoj molitvi, a koja može biti primjer svima nama i u koju se svi možemo ugledati. Ovom prilikom mons. Uzinić podijelio je svoju želju da ovo obilježavanje postane tradicionalno.

Sestra Kazimira Samardžić, koja se nedavno oprostila od službe u Domu „Kantrida“ u kojemu je punih trideset godina neumorno i s radošću radila, također je sudjelovala na ovom misnom slavlju i tom prigodom ponovno se dala na služenje, uz ostalo animirajući pjevanje u kojemu su u zajedništvu i s veseljem sudjelovali svi prisutni korisnici Doma. Nakon liturgijskog slavlja nadbiskup se zadržao u susretu s korisnicima i djelatnicima Doma nakon čega je posjetio starije svećenike u Svećeničkom domu na Sušaku, čestitao im 2. Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba i ostao s njima na ručku i druženju.

ODUPRIMO SE „KULTURI ODBACIVANJA“

Nadbiskup Uzinić vjernike je pozvao da se kulturi odbacivanja odupru svjedočenjem Božje ljubavi, obraćenjem srca i promjenom mentaliteta.

Korisnike i djelatnike riječkog Hospicija 12. kolovoza posjetio je nadbiskup koadjutor Mate Uzinić te slavio redovnu misu za preminule u ovoj ustanovi. Uz pratnju ravnateljice s. Leopolde Ivković, nadbiskup je posjetio korisnike u sobama, razgovarao s njima, ohrabrio ih, poklonio im krunicu ili čudotvornu medaljicu i blagoslovio ih. Pozdravio je i ohrabrio i medicinsko osoblje prisutno u smjeni, a zatim slavio misu za sve pokojne preminule u Hospiciju, a osobito za one u posljednja dva mjeseca. Misu je prikazao za sve one koji se sada nalaze u ovoj ustanovi te za sve djelatnike koji skrbe o korisnicima, ohrabrivši ih u vjeri da Isus Krist koji je obnovio čovjeka i ponovno ga stvorio na svoju sliku, upućuje čovječanstvo na sretan završetak.

U propovijedi je potaknuo okupljene da ne podlegnu utjecaju „kulture odbacivanja“ sveprisutne u današnjem društvu. „Čovjek zbog okorjelosti srca isključuje određene osobe, zaboravljajući na planove koje Bog ima s ljudima, i njima pretpostavlja neke svoje planove potaknute sebičnošću. Danas „kultura odbacivanja“ odbacuje nerođenu djecu, odbacuje i starije i bolesne osobe, a prisutna je i na drugim poljima. Zbog kulture odbacivanja natrpali smo zemlju smećem, a na to se nastavilo i odbacivanje ljudi. Oni vrijede dok su produktivni i čim to prestanu biti mi ih isključujemo“, rekao je nadbiskup. Vjernike je pozvao da se takvim stavovima odupru svjedočenjem Božje ljubavi, obraćenjem srca i promjenom mentaliteta. „Potrebno je ono što se događa ovdje u Hospiciju“, rekao je nadbiskup ohrabrivši djelatnike u njihovom djelovanju.

„Neka nam i ovaj dan bude poticaj da zagledani u Boga koji nas ljubi vidimo i primjećujemo one najpotrebitije među nama, da naše srce ne bude okorjelo nego postane poput Kristova srca, kako bismo na taj način mogli biti Božja prisutnost za druge. Budimo oni koji ne prihvaćaju logiku ovoga svijeta nego već sada žive u potpunosti Božju volju i ono čemu se u konačnici nadamo, a to je zajedništvo s Bogom. Učinimo da ono na taj način bude prisutno već sada i ovdje“, zaključio je propovijed nadbiskup. Nakon mise zadržao se u razgovoru s djelatnicima.

DJELATNICI ONKOLOGIJE U RADNOM POSJETU RIJEČKOM HOSPICIJU

U radnom posjetu riječkom Hospiciju “Marija K. Kozulić” 30. kolovoza tim djelatnika Klinike za radioterapiju i onkologiju KBC-a Rijeka je s ravnateljicom Hospicija Jelenom s. Leopoldom Ivković razmijenio iskustva i prijedloge za daljnju suradnju u organizaciji palijativne i cjelovite skrbi za one čija bolest više ne reagira na postupke liječenja. Riječki hospicij je ustanova koja pruža nezamjenjivu fizičku, psihološku, duhovnu i socijalnu potporu bolesnicima u terminalnoj fazi bolesti.

Na čelu sa v. d. predstojnicom Klinike za onkologiju i radioterapiju doc. dr. Ivanom Mikolašević, u ime bolnice u operativnom dogovoru sudjelovale su dr. Jasna Marušić, specijalist onkologije i radioterapije te Nevena Polić, glavna sestra Klinike.

Doc. dr. Mikolašević zahvalila je ravnateljici Jeleni s. Leopoldi Ivković na iznimno korisnim savjetima koji se zasigurno mogu implementirati i u rad Klinike za radioterapiju i onkologiju, a u svrhu poboljšanja skrbi za onkološke bolesnike. Izjavila je kako će riječka onkologija pružiti maksimalnu moguću stručnu podršku Hospiciju, kako tijekom radnog tjedna, tako i u dane vikenda i blagdana.

TJEDAN SV. VINKA PAULSKOG

DEPAUL HRVATSKA

20. RUJNA - ULICE GRADA	21. RUJNA - KUĆA UTOČIŠTA
Sudjelovanje u vanjskom radu doniranjem potrebnih artikala. Utešak na ulici 20:00 - 22:00	Euharistijsko slavlje predvodi vrt. Pero Marjanović. Dan duhovne obnove 11:00
22. RUJNA - KUĆA UTOČIŠTA	23. RUJNA - KUĆA UTOČIŠTA
Vodeni posjeti za djecu i mlade, edukativni sadržaji (Prerad Višnovo Magaj) Dan djece i mladih 15:00 - 17:00	Tribina "Put nade - antropološko-duhovno oskrbljivati čovjeka: Hagjeneracija u službi Božjoj - za čovjeka" Dan duhovne obnovu predvodi: Elžbena Vrdeljak 17:00
24. RUJNA - KORZO	<p style="font-size: 0.8em;">Tijekom Tjedna sv. Vinka prikupljaju se prehrambeni artikli za korisnike udruga Depaul Hrvatske. Prijava i informacije: 051 672 933</p>
Predstavljanje djelovanja i poruka proizvoda Depaul Hrvatske. Depaul u Gradu 9:00 - 13:00	
25. RUJNA - KUĆA UTOČIŠTA	27. RUJNA - KAPELA SV. JOSIPA
Biblijska kateheza za obitelji i sudjelovanje obitelji u djelatnosti Depaul Hrvatske. Dan obitelji 13:00	Euharistijsko slavlje predvodi vrt. Mario Tienjanović. Svetkovina sv. Vinka Paulskog 18:30

Tijekom Tjedna sv. Vinka prikupljaju se prehrambeni artikli za korisnike udruga Depaul Hrvatske. Prijava i informacije: 051 672 933

profilna foto: www.depaul.hr / FB Depaul Hrvatska

UREDNIK “RIJEČKIH NOVINA” RUDOLF ECKERT

Rudolf Eckert došao je u Hrvatsko primorje jer je htio raditi za narod ondje gdje je u ono vrijeme bilo najugroženije i hrvatstvo i katolicizam. Svjestan je bio da se tim časom odriče sviju lagodnosti života, čak i mogućnosti stvaranja obitelji.

Piše: Goran Moravček

Prijenos posmrtnih ostataka dr. Rudolfa Eckerta (1889. - 1915.), “junaka vjere i naroda” te urednika “Riječkih novina” s Kozale na Trsatsko groblje u srpnju 1935. godine bilo je snažno iskazivanje narodnih i vjerskih stremljenja katolika na Sušaku, pograničnome gradu kojega je tada od talijanske Fiume (Rijeke) djelila Rječina. Pokroviteljstvo je “blagoizvolio preuzeti” blaženi Alojzije Stepinac. Na dr. Rudolfa Eckerta u gradu na Rječini podsjeća spomen ploča “Riječkim novinama”, postavljena kraj istočnog ulaza crkve Gospe Lurdske. Njegovo je ime povezano s Katoličkim pokretom koji su u kapucinskom samostanu na Žabici uoči Prvoga svj. rata potakli krčki biskup Anton Mahnić (1850.-1920.) i fra Bernardin Nikola Škrivanić (1855.-1932.).

Rođen u Travniku 27. veljače 1889., Rudolf Eckert je maturirao 1907. u Sarajevu, a pravo s doktoratom završio 1912. u Zagrebu. S Velimirom Deželićem ml. i Milkom Kelovićem pokreće 1909. godine omladinski katolički list Krijes, a iste je godine izabran za predsjednika omladinskoga katoličkog društva “Domagoj”. Istodobno postaje urednikom socijalnog dijela glasila Luč. Tijekom 1910. boravi u Sloveniji, Njemačkoj i Belgiji, gdje upoznaje programe kršćanskih socijalista, koje želi ugraditi u temelje hrvatskog društva. Nakon ponovnog boravka u belgijskom Leuvenu u prvoj polovici 1913. godine proučava flamansko pitanje, te dolazi do zaključka da su u austrijskoj, odnosno ugarskoj politici korijeni ukupnoga hrvatskoga zaostajanja. Članom Hrvatskoga katoličkog seniorata postaje 1913. godine te otada tijesno surađuje s biskupom Antonom Mahnićem. Rukopisna ostavština dr. Rudolfa Eckerta uništena je 1945. godine prilikom uhićenja Petra Grgeca (1890.-1962.), koji je inače na komunističkom montiranom sudskom procesu osuđen na sedam godina robije te na deset godina gubitka građanskih prava. Grgec je napisao knjigu o Eckertu, objavljenu 1995. godine u na-

kladi “Zvona” i HKD Sv. Ćirila i Metoda (Sv. Jeronima) ponajviše zalaganjem Josipa Pavlišića, tada riječko-senjskog nadbiskupa u miru.

Kad je fra Bernardin Škrivanić u samostanskom krugu na Žabici utemeljio tiskaru i s književnikom Milanom Pavelićem (1879.-1939.) pokrenuo “Riječke novine” (1912.-1914.), prvi hrvatski katolički dnevni list s velikim vjerskim i političkim utjecajem, ton tome dnevniku davali su dr. Rudolf Eckert i Petar Rogulja (1888.-1920.).

Dr. Velimir Deželić, mlađi (1888.-1976.) prilikom prijenesa posmrtnih ostataka dr. Rudolfa Eckerta s Kozale na Trsat ističe kako je on “došao ovamo u Hrvatsko primorje, jer je htio da radi za narod ondje gdje je u ono vrijeme bilo najugroženije i hrvatstvo i katolicizam. Svjestan je bio da se tim časom odriče sviju lagodnosti života, čak i mogućnosti stvaranja porodice. To zapisuje Eckert u svoj dnevnik i opasuje se pojasom trećeg reda sv. Franje. Sve za veću slavu Božju i za svoj dragi hrvatski narod”.

Usamome svome začetku katolički je pokret u Hrvatskoj istaknuo politički program prema kojem je bilo nužno jedinstvo Slovenaca, Hrvata i Srba, “jednog naroda podijeljenog u tri plemena” unutar Austro-Ugarske Monarhije. Sukladno tome “Riječke novine” su isticale srpske pobjede u Balkanskim ratovima (1912.-1913.) što je bilo trn u oku tadašnjim mađarskim vlastima u Rijeci. Nakon atentata na nadvojvodu Ferdinanda, te objave rata Austro-Ugarske protiv Kraljevine Srbije, mađarske vlasti su u kolovozu 1914. godine zabranile izlaženje “Riječkih novina”. Ubrzo su Eckert i Rogulja, uz odobrenje zagrebačkog nadbiskupa Bauera, pokrenuli u Zagrebu izlazak “Novina”, ali dr. Eckert u njima nije imao prilike dugo surađivati. Kao “politički sumnjiv”, iako krhko-ga zdravlja, u prosincu 1914. godine unovačen je u monarhijsku vojsku.

“Shrvan naporima austrijskoga militarizma” obolio je te je “u trećem razredu riječke bolnice zaklopio 12. ožujka 1915. u 27 godini života zauvijek mlade, ali trudne oči, ostavivši za sobom divnu uspomenu asketskoga života i žarkoga rodoljublja”. Dr. Rudolf Eckert bio je prvotno sahranjen na groblju Kozala.

Samo godinu i pol dana ranije, a neposredno uoči atentata na austrougarskog prijestolonasljednika nadvojvodu Franju Ferdinanda u Sarajevu, u velikoj dvorani Hrvatskog zavoda u Zagrebu, Rudolf Eckert je 27. lipnja 1914. bio svečano promoviran u doktora pravnih znanosti *sub auspiciis Regis* (pod kraljevim okriljem) te mu je “kraljevski izaslanik uz veliko javno slavlje predao skupocjeni briljantni prsten” kao odlikovanje cara Franje Josipa I.

U tada prigodnom govoru dr. Eckert je kao predsjednik Hrvatskog katoličkog akademskog društva “Domagoj” kazao da se drži u životu načela “našeg katoličkog pokreta u Hrvatskoj, naime ideje hrvatstva, katolicizma i demokratizma”. Istaknuo je također da je “na našem znaku zapisana hrvatska zastava, slavenska lipa i križ kao simbol naših principa”.

Sa sličnim zamislima i stremljenjima potaknuo je biskup senjsko-modruški dr. Ivan Starčević (1932-1934) početkom tridesetih godina na Sušaku katolički pokret, čiji je prvak bio župnik Martin Bubanj (1898.-1945.), zagovornik gesla domagojskog pokreta “Bog - hrvatski narod - socijalna pravda”. Martin Bubanj već je kao mlad vjeroučitelj na sušačkoj gimnaziji bio suočen s činjenicom da su “Hrvati poniženi i uvrijeđeni u svojem ponosu i u svojoj nacionalnoj časti”, a “u svojoj kući nemaju nikakvih prava” stoga što je “srbijanska hegemonija zauzela pozicije”, jer je “dvor srpski, srpska je diplomacija”, a “iz naših škola izbačeni su hrvatski udžbenici i uvode se srpski (...), inferiorni po sadržaju i štampani ćirilicom”. Štoviše, “mi smo to na Sušaku još više osjetili stoga što je sv. Sava ujedno i krsna slava gimnazije katoličkoga i hrvatskoga Sušaka”.

Biskup Starčević potakao je na Sušaku katolički pokret koji je poslije njegove rane smrti 1934. godine, preuzeo Martin Bubanj. Vjersko i nacionalno jedinstvo bilo je tada nužno na Sušaku, gdje su i mnogi Hrvati poslije uvođenja Šestojanuarske diktature 1929. godine podržavale “tvrd” jugoslovenstvo, koje je bilo temeljeno i na snažnom protukatoličkom raspoloženju.

Sušačani koji su podržavali diktaturu kralja Aleksandra I. Karađorđevića obrazlagali su to stavom da “doklegod u Italiji vlada fašizam, po mir na Jadranu, Balkanu i Dunavu jednako bi bilo opasno zavođenje pune demokracije kao i punog fašizma u Jugoslaviji”, jer po njima “čitava Jugoslavija (...) danas instinktivno osjeća da joj fašistička Italija radi o glavi”, a “uzme li se u obzir još i to da između Talijana i Jugoslavena i u najširim narodnim masama postoji vjekovni odnos antagonizma, evidentno je da bi i fašizam i puna demokracija u Jugoslaviji, postavljeni vis-a-vis fašističke Italije, predstavljali jednaku opasnost za mir Evrope (...) što je uvidio i osjetio kralj Aleksandar Karađorđević”.

Katolička crkva i organizacije koje je podržavala bile su od uvođenja Šestojanuarske diktature 1929. pa sve do 1935. godine jedine institucije unutar kojih se na hrvatskim prostorima moglo i nacionalno djelovati. Zagrebački je nadbiskup, dr. Antun Bauer (1914.-1937.) u ime hrvatskih biskupa poslije atentata što je 20. lipnja 1928. godine izveden u beogradske skupštini na braću Radić, u svojoj poslanici svećenstvu, a objašnjavajući ciljeve Katoličke akcije i način djelovanja unutar nje, istakao to kako su “svećenici državljani, pa je stoga svaki svećenik slobodan da se služi pravima što mu ih državni zakoni daju i da nesmetano vrši dužnosti koje mu zakoni kao državljaninu nameću; slobodan je dakle da se u širem smislu riječi bavi politikom. Toga svećenicima nitko ne može poreći niti zabraniti”.

Poslije atentata na kralja Aleksanda (1934.), raspisivanjem izbora 1935. godine i prihvaćanjem dr. Vladka Mačeka kao neupitnog vođe hrvatskog naroda, nastale su nove političke okolnosti u unitarističkoj jugoslovenskoj kraljevini. Hrvatsko pitanje, koje je uz vjersko, bilo ključno za razrješenje tadašnjih unutrašnjih prilika u “staroj” Jugoslaviji jasno je istaknuto, a Mačekov zahtjev da se “lajbek iznova zakopča” usmjerio je i Katoličku crkvu i katoličke udruge prema tada najvažnijem hrvatskom cilju – ostvarenju vjerskih i nacionalnih prava, a u konačnici i stvaranju vlastite države.

Katolički pokret je imenovanjem bl. Alojzija Stepinca zagrebačkim nadbiskupom-koadjutorom 1932. godine doživio snažan zamah. Stepinac je na toj dužnosti podržao dr. Ivan Starčević, prvi kapitularni vikar sjedinjenih biskupija senjske i modruške (1930.-1932.), a potom i biskup (1932.-1934.). Starčević je među prvima prepoznao Stepinca kao sljednika zagrebačkog nadbiskupa Bauera.

U društvenim i političkim okolnostima Rijeke i Sušaka župnik Martin Bubanj je povodom dvadesete obljetnice smrti dr. Rudolfa Eckerta predložio da se njegovi posmrtni ostaci prenesu “sa otuđene nam Rijeke na Trsat”, stoga što je “borac za naša narodna prava na Rijeci i Istri zaslužio da mu tijelo počiva u domovini”. To je i učinjeno uz prisustvo na tisuće vjernika 7. srpnja 1935. godine, koji su nakon procesije i mise u bazilici Gospe Trsatske dopratili lijes do groblja na Trsatu. Dr. Rudolf Eckert sahranjen je ispred kapele sv. Mihovila.

Naša zadaća je vječnost

Uputivši poruku nade s pogledom prema vječnosti, riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić na blagdan Velike Gospe u Trsatskom svetištu hodočasnike je pozvao da današnjem svijetu evanđelje, radosnu vijest, ponude osobnim primjerom i životom.

“**D**anašnje društvo, koje je obilježeno moralnim relativizmom, neće uočiti vrijednost evanđelja koje se silom nameće, dapače s pravom će ga i s gnušanjem odbaciti jer svako nametanje evanđelja je negacija samoga evanđelja, svako nametanje kršćanske vjere je negacija vjere Isusa Krista. Što nas Marija uči? Evanđelje trebamo predlagati i osobito ga živjeti u svom odnosu prema Bogu i u svom odnosu prema bližnjima, prema svakome čovjeku. Usmjeravajući tako svakog čovjeka i čovječanstvo prema njegovoj pravoj budućnosti. A naša budućnost nije ovdje na zemlji. I zato se ne moramo toliko brinuti za ovozemaljske stvari. Naše poslanje i naša zadaća je vječnost.”

Mnogo je hodočasnika 15. kolovoza došlo na Trsat pokloniti se Majci Božjoj, uputiti joj molitve i proslaviti njezino uznesenje na nebo. Bilo ih je daleko više nego prethodne dvije pandemijske godine, no ipak nije bilo gužvi koje su bile uobičajene ranijih godina. U Trsatsko svetištu u jutarnjim je satima hodočastio i predsjednik vlade Andrej Plenković s ministrom mora prometom i infrastrukturu

re Olegom Butkovićem. U suradnji s Gradom Rijeka brojne su se službe brinule za hodočasnike i bile im na usluzi.

Trsatski franjevci, čuvari svetišta na čelu s gvardijanom fra Krunoslavom Kocijanom, cijelog su dana dočekivali hodočasnike u Marijinom perivoju, a prvu misu slavili su već u 6 ujutro. U jutarnjim satima mise su slavljene svakih sat vremena, a misu zavjetnog hodočašća Riječana u večernjim je satima predvodio riječki nadbiskup koadjutor. Uz trsatske franjevce brojni su se svećenici riječkih župa okupili oko oltara slaveći Marijino uznesenje.

Nadbiskup je u propovijedi vjernike podsjetio na osnovne poruke vjere u Marijino uznesenje na nebo. Današnja svetkovina poručuje, rekao je nadbiskup, da čovjek ima vrijednost u sebi samome, da nije lutalica po bespućima povijesti, nego hodočasnik koji ima cilj. A taj je cilj vječni život, punina života u Bogu. „No svetkovina Uznesenja Marijina ne govori nam samo o cilju. Ona prenosi poruku i o načinu kako ga postići. Marija na nebo uznesena nam je primjer. Ona je postigla taj cilj tako što se

*Nadbiskup Uzinić:
Nismo poslani
savršenim ljudima.
Sjetimo se Isusove
rečenice: „Nisam
došao zvati pravedne,
nego grešnike na
obraćenje“ (Lk 5, 32).*

Hodočasnika je na Trsatu bilo daleko više nego prethodne dvije pandemijske godine, no ipak nije bilo gužvi koje su bile uobičajene ranijih godina. U Trsatsko svetište u jutarnjim je satima hodočastio i predsjednik vlade Andrej Plenković s ministrom mora prometa i infrastrukture Olegom Butkovićem.

potpuno stavila na raspolaganje Bogu i njegovoj volji.“ Zato je nadbiskup pozvao vjernike da sebe stave na raspolaganje Božjoj volji u službi čovjeku i čovječanstvu. „To je put svakog kršćanina. To je put Crkve! To je moj i tvoj put! Želimo li taj put konkretizirati, onda se on očituje u zahvalnom stavljanju sebe i svoje volje na raspolaganje Bogu koji po nama želi nastaviti činiti velika djela. U Marijinom hvalospjevu otkrivamo koja su to djela i da put prema tim velikim djelima nije u moći, sili i bogatstvu, Bog to odbacuje, nego u poniznosti i neznanosti. Nemojmo se izdizati, nego se poput Marije ponizimo. Spustimo, nemojmo sebe stavljati u središte, nego u službu.“

Upozorio je na opasnost duhovne oholosti koja se, osobito u Crkvi, lako pretvori u moraliziranje i osudu drugih i drugačijih. „Umjesto da im prikazujemo Boga kakav on jest, Boga koji ljubi, kojemu je stalo do čovjeka, mi im znademo prikazati Boga kao nekakvog strogog sudca koji kažnjava. Kad se to dogodi, onda se lako mogu dogoditi i svađe i ratovi među nama. Koliko god smo pozvani davati svoje sudove o etičkim pitanjima i iznositi moralne principe, a znam da se to u ovoj propovijedi i od mene očekuje, bilo bi opasno ako bismo tu svoju zadaću sveli na moraliziranje i ako bismo zaboravili da nismo poslani savršenim ljudima. Sjetimo se Isusove rečenice: „Nisam došao zvati pravedne, nego grješnike na obraćenje“ (Lk 5, 32). To znači da je naše kršćansko poslanje više nego držati prodike drugima, ono je drugima navješćivati evanđelje. To drugima uključuje osobito one koji su na rubu, koji su izvan našega kruga. Evanđelje je uvijek i za sve radosna vijest o Bogu koji ljubi čovjeka i koji sa svakim čovjekom ima plan spasenja. Svakim čovjekom, nitko nije izgubljen.“

Nadbiskup je objasnio kako je zadaća kršćana radosnu vijest, evanđelje nade, ponuditi svima. „U tome nam je Marija uznesena ‘u nebesa’ (Zborna molitva) od velike pomoći, kao model i slika Crkve i kao naša zagovornica“, rekao je nadbiskup Uzinić.

Danijel Delonga

Rijeka – župa Uznesenja Marijina

UPRISUTNITI BOGA U SVIJETU NASLJEDUJUĆI MARIJU

Bog, iako je transcendentan, želi biti prisutan u ovome svijetu, a to može biti uz pomoć ljudi. Za to je potrebno ne zanositi se ovozemaljskim vrijednostima nego živjeti u perspektivi vječnosti, rekao je nadbiskup Uzinić.

Velika Gospa u Rijeci se slavi u središtu grada kao zaštitnica najstarije gradske župe. Tradicionalno je župni blagdan proslavljen misom bdijenja, dan uoči svetkovine, 14. kolovoza, a predvodio ju je riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić. Oduvijek je ova misa bdijenja svjedočanstvo zajedništva vjernika Rijeke i Trsata, kako bi na taj način vjernici iz središta grada na Rječini na Veliku Gospu mogli hodočastiti Gospi Trsatskoj u svetište. Objasnio je to i župnik mons. Sanjin Francetić najavljujući nakon mise procesiju s Gospinim kipom okolnim ulicama u kojoj su sudjelovali brojni svećenici Prvostolnog dekanata te vjernici iz središta grada.

Nadbiskup Uzinić u propovijedi je govorio o Mariji kao novom Kovčegu saveza, u kojemu je bio čuvan simbol starozavjetnog saveza Boga i Izabranog naroda, te pozvao vjernike da nasljedujući njezin primjer uprisutnjuju Boga u ovome svijetu. „Ona i nas svojim primjerom ohrabruje i zagovorom prati kako bismo i mi slušanjem i čuvanjem Božje riječi mogli poput nje odoljeti zavodništvu lažnih obećanja svega onoga što je kratkotrajno i prolazno, napastima egoizma i zla koje su nas ljude od početka odvojile od Boga i onoga plana koji on ima s nama i za nas, i mogli služiti u ljubavi Bogu i braći ljudima nastaviti u ovom svijetu, kao kršćani i Crkva biti Gospodnji Kovčeg. A toliko je toga u ovom svijetu što treba biti dotaknuto i promijenjeno Božjom prisutnošću i u čemu, poput Marije, mi možemo i trebamo Bogu dati ruku, surađivati s njim.“

Objasnio je kako Bog, iako je transcendentan, želi biti prisutan u ovome svijetu, a to može biti uz pomoć ljudi. Za to je potrebno, rekao je nadbiskup, ne zanositi se ovozemaljskim vrijednostima, nego živjeti u perspektivi vječnosti. „Kad se to dogodi, nećemo biti uključeni u ovozemaljske ratove, nećemo stavljati granice i isključivati, drugi nam, iako ih možda ne razumijemo ili ne dijelimo njihove stavove neće biti neprijatelji i suparnici, nego braća i sestre, prijatelji. I mi ćemo, bez obzira što život možda neće biti uvijek lak, što ćemo ponekad morati biti pod križem osoba koje smo voljeli i koje su nas voljele, pa i sami raspeti, već sada i ovdje biti blaženi.“ Podsjetio je i da Marijina sudbina uznesenja na nebo govori i o budućnosti koja čeka čovjeka i čovječanstvo. „Dovršetak je ondje gdje je Isus kao uskrsnuli i proslavljeni Gospodin uzašao i sjedi o desnu Boga Oca, ondje gdje je uznio dušom i tijelom svoju i našu majku Mariju i gdje je i za sve nas pripremio mjesto kako bismo i mi mogli u punini, dušom i tijelom, uživati zajedništvo nebeskog Jeruzalema“, zaključio je nadbiskup Uzinić.

D. D.

Župni blagdan proslavljen je misom bdijenja, dan uoči svetkovine, 14. kolovoza, a predvodio ju je riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić, nakon koje je uslijedila procesija s Gospinim kipom središtem grada.

„Sinoda nije prilika da se na generički način nabrajaju svi problemi Crkve, pokušavamo shvatiti kako zajedno ići naprijed u naviještanju evanđelja“, rekao je pater Giacomo Costa, SJ, savjetnik Generalnoga tajništva i odgovoran za radnu skupinu koja će sastavljati dokument za kontinentalnu fazu. „Ljudi su znali reći kako je to prvi put da ih Crkva pita za njihovo mišljenje.“ Napomenuo je da savjetodavna faza nije gotova, već se ona nastavlja.

PREDSTAVLJENA DRUGA FAZA SINODSKOG PROCESA

Kontinentalna faza Sinode o sinodalnosti predstavljena je 26. kolovoza u Tiskovnom uredu Svete Stolice.

Sinodalni proces koji je započeo u listopadu 2021. ulazi u svoju drugu, kontinentalnu, fazu, a na tiskovnoj konferenciji predstavili su ju kardinal Mario Grech, generalni tajnik Sinode, kardinal Jean-Claude Hollerich, SJ, luksemburški nadbiskup i generalni relator te podtajnici Biskupske sinode s. Nathalie Becquart i mons. Luis Marín de San Martín. Rad su predstavili i odgovorni za radne skupine za kontinentalnu fazu p. Giacomo Costa, SJ i Susan Pascoe.

Najavljen je dosadašnji i budući rad te su izneseni neki podaci vezani uz sažetke sastavljene na temelju opsežnog savjetovanja s Božjim narodom u prvoj fazi sinodnog procesa.

VELIKO I ODUŠEVljENO SUDJELOVANJE BOŽJEG NARODA

Brojna dokumentacija koju je Generalno tajništvo zaprimilo do 15. kolovoza pokazuje lice „žive Crkve, kojoj je potrebna autentičnost i ozdravljenje“, kako je rekao kardinal Grech, dodajući, da iako pristigle sažetke iz biskupija diljem svijeta tek treba produbiti i da se savjetovanje nije uvijek primjenjivalo istom pažnjom, prva činjenica koja jasno izlazi na vidjelo jest veliko i oduševljeno sudjelovanje Božjega naroda.

„Bilo je impresivno otkriti entuzijazam i kreativnost svih tih skupina. Od prvih tjedana bilo je jasno da je Duh na djelu“, rekao je kardinal Hollerich, koji je ujedno predsjednik Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (COMECE). Objasnio je kako se sinteze mogu podijeliti u pet kategorija.

Najprije su to sinteze biskupskih konferencija kao plod razlučivanja na temelju sinteza pristiglih od biskupija, a koje su pak plod razlučivanja različitih crkvenih instanci – župa, udruga, pokreta, redovničkih zajednica... Potom su istočne katoličke crkve bile pozvane poslati svoje specifične sinteze, a Unija generalnih poglavara i Međunarodna unija generalnih poglavara poslale su svoj konkretan prilog sastavljen na temelju priloga redovničkih kongregacija i ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života. Svoj prilog poslali su i vatikanski dikasteriji. Državno tajništvo također je, prvi put, izradilo sintezu slušajući apostolske nuncije.

Osim tih kategorija, prikupljeno je više od tisuću priloga od pojedinih vjernika ili crkvenih skupina, odnosno skupina koje nisu službeno priznate od mjesne crkvene vlasti, izvijestio je kardinal Hollerich.

SAVJETODAVNA FAZA NIJE GOTOVA

Kako je rekao pater Giacomo Costa, SJ, savjetnik Generalnoga tajništva i odgovoran za radnu skupinu koja će sastavljati dokument za kontinentalnu fazu, ljudi su im znali reći kako je to prvi put da ih Crkva pita za njihovo mišljenje. Napomenuo je da savjetodavna faza nije gotova, već se ona nastavlja. „Sinoda nije prilika da se na generički način nabrajaju svi problemi Crkve, pokušavamo shvatiti kako zajedno ići naprijed u naviještanju evanđelja. To nije linearan proces, nego naprijed-nazad...“

Čak ni dokument koji će biti izrađen na kraju kontinentalne faze „neće biti sažetak stotinu ili više dokumenata“, pojasnio je p. Costa, već alat za „otkrivanje prioriteta i točaka“. Tekst će potom biti poslan svim biskupijama i biskupskim konferencijama.

ISKUSTVA U UKRAJINI, NIKARAGVI, MJANMARU...

Na sinodskome je putu bila vidljiva i snažna predanost zemalja koje se nalaze u teškim društveno-političkim situacijama, istaknula je s. Becquart. Bilo je zanimljivo, ujedno dramatično, čitati „sažetke iz zemalja kao što su Nikaragva, Ukrajina, Haiti, Mjanmar, Libanon, Srednjoafrička Republika, otkriti priče o inicijativama koje su proveli na sinodalnom savjetovanju usprkos svim preprekama, te slušati glasove krštenika u ovim prokušanim zemljama“.

Kardinal Grech dodao je kako je sam puno naučio iz tog izravnog kontakta: „Vidio sam Crkvu kako hoda s ljudima koji pate, sa siromašnima i marginaliziranima. Crkva koja podržava, preuzima terete, izazove čovječanstva“.

SLUŠATI ŠTO DUH GOVORI

Na novinarska pitanja o mogućim promjenama i preokretima koje bi mogla donijeti sinoda, kardinal Hollerich je napomenuo kako zadaća nije izazivati „komešanje u Crkvi“, već slušati ono što kaže Božji narod. Zatim, kako je rekao, „postoji razlučivanje koje nije samo naše, nego i crkveno“.

U tom je razlučivanju mnogo elemenata: „postoji poziv na novo, ali i dosadašnja tradicija Crkve. To je vrlo složeno pitanje koje se ne može svesti na pozicije. Model sinode je model crkvenog konsenzusa: slušati što Duh govori Crkvi i pronaći odgovore. To nije sabor u kojem se glasuje, a većina odlučuje što se radi“.

Teološko-pastoralni seminar Riječke metropolije, 28. rujna 2022.

OBLICI I IZAZOVI SINODALNE CRKVE

Sinodalnost je gradivni – izgrađujući, ne opcionalni, element Crkve. Ona izražava sve odnose unutar naroda Božjeg. Svi krštenici u zajedništvu Crkve pozvani su na sudjelovanje, biti čimbenici, a ne promatrači crkvenog poslanja, protagonisti u svojoj vlastitoj ulozi. Sinodalnost treba prožimati i strukturirati cjelokupni život Crkve: odnose među braćom i sestrama, organizaciju crkvenog djelovanja, načine odlučivanja u bitnim stvarnostima svakodnevice života i poslanja Crkve. Ukoliko Crkvi nedostaje ovaj element sinodalnosti, gubi jednu od osnovnih postavki svojeg života i poslanja: zajednica osoba koji su u Isusu Kristu, po Duhu Svetom od Oca pozvani i poslani. Dokle god zajednica, uz Evanđelje, ne bude u središtu naše sveukupne crkvenosti, Crkva teško može napredovati u izvršenju svog poslanja.

Teološko-pastoralni seminar Riječke metropolije
ZNAJSTVENI SKUP
28. rujna 2022.
Velika dvorana Katoličke osnovne škole „Josip Pavličić“
(Opatovina 14, Rijeka)

OblICI i izazOVI sinodalne Crkve

PJESME ZA SLAVLJA B. D. MARIJE

Rimski Misal za ulaznu i pričesnu pjesmu na marijanske blagdane donosi tekstove iz evanđelja ili Starog zavjeta koje se odnose na život Blažene Djevice Marije ili stare marijanske himne i antifone.

Piše: Andrejka Srdoč Geraci

Rimski misal za sve blagdane i svetkovine Blažene Djevice Marije, zajedničke mise B. D. Marije te kada se slavi subotnji spomen Svete Marije ili u zavjetnim misama B. D. Marije, za ulaznu i pričesnu pjesmu donosi biblijske tekstove ili himne koji se odnose na život Blažene Djevice Marije.

ULAZNE I PRIČESNE PJESME ZA SLAVLJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE IZ RIMSKOG MISALA

Prvi obrazac	
Ulazna pjesma	Pričesna pjesma
Zdravo, Sveta Rodiljo, Majko Kralja Vječitoga Komu ruka ima vlast Iznad svijeta čitavoga! (Sedulius)	Blažena utroba Djevice Marije Koja je nosila Sina vječnoga Oca! (Usp. Lk 11, 27)
Drugi obrazac	
Blažena si, o Marijo, Djevo, Nosila si Stvoritelja svijeta, Rodila onog tko te stvori I zauvijek ostala Djevica!	Velika mi djela učini Svesilni, Sveto je Ime njegovo! (Lk 1,49)
U vrijeme Došašća	
Rosite nebesa odozgo... (Iz 45, 8) Ili: Anđeo reče Mariji: „Našla si milost kod Boga. Evo, začeti ćeš i roditi Sina, i zvat će se Sin Svevišnjega.“ (Lk 1, 30 - 32)	Evo, Djevica će začeti i roditi Sina I nadjenut će mu ime Emanuel! (Iz 7, 14)
U vrijeme Božića	
Zdravo Sveta Rodiljo... Ili: Bogorodice, Sveta Djevice...	Riječ tijelom postade I nastani se među nama, Puna milosti i istine. (lv 1, 14)
U Vazmeno vrijeme	
Učenici bijahu jednostavno postojani u molitvi s Marijom, majkom Isusovom, aleluja. (Usp. Dj 1, 14)	Veseli se, Majko Djevice, jer iz groba Krist uskrsnu, aleluja!

Prema ovoj analizi vidimo da u Rimskom misalu ulazne i pričesne pjesme donose tekstove iz Evanđelja ili Starog zavjeta koje se odnose na život Blažene Djevice Marije ili donose stare marijanske himne i antifone.

Što mi danas možemo pjevati za marijanske blagdane?

Za promjenjive dijelove mise na marijanske svetkovine, blagdane ili spomene možemo pjevati liturgijske marijanske popijevke u svim razdobljima liturgijske crkvene godine. Pjesme možemo naći u hrvatskom kantualu „Pjevajte Gospodu pjesmu novu“ ili u drugim pjesmaricama. Osim popijevki možemo pjevati zbarske skladbe *a cappella* ili uz pratnju, solopopijevke ili orguljaške skladbe posvećene Bogorodici. Znači, za ulaznu, prikaznu, pričesnu pjesmu, te za kraj možemo pjevati marijanske pjesme. Za pričesnu pjesmu preporučljivo je pjevati marijanski hvalospjev „Veliča“, ali može i neka druga marijanska pjesma.

Navodim samo najpoznatije i najpjevanije popijevke kod nas:

ADVENT: POSLAN BI ANĐEL GABRIJEL; O MARIJO, TI SJAJNA ZORNICE; O RUMENA ZORO JASNA; ZDRAVO BUDI ,MARIJO; SLAVNA SPASITELJA MAJKO

BOŽIĆ: VESELI SE MAJKO BOŽJA; KAD DJEVA MILOST DOBILA

KORIZMA: STALA PLAČUČ TUŽNA MATI; RAJSKA KRUKO

USKRS: NEK MINE MAJKO S LICA TVOG; KRALJICE NEBA RADUJ SE

MARIJANSKI BLAGDANI: ČUJ NAS MAJKO; LIJEP SI LIJEP; ZDRAVO DJEVO; O, MILA MAJKO NEBESKA; MARIJO SVIBNJA KRALJICE; DJEVICE NEVINA; LJILJANE BIJE-LI; O, DIVNA DJEVICE; MAJKO BOŽJA BISTRIČKA; K SUNCU PROSI; ZDRAVO MARIJO; VELIČA

PRIJAVE U NADBISKUPIJSKU ŠKOLU ZA CRKVENU GLAZBU

U tijeku su prijave u Nadbiskupijsku školu za crkvenu glazbu za smjer LITURGIJSKA GLAZBA.

Predmeti: orgulje, klavir, solfeggio, harmonija, zbarsko dirigiranje, liturgijska muzikologija, gregorijansko pjevanje, vokalna tehnika, solo pjevanje i zbor.

Osim toga škola nudi POČETNI TEČAJ ZA DJECU do 14 godina starosti.

Djeca mogu izabrati instrumente: klavir, gitaru, violinu.

Upisi traju do 15. listopada. Za više informacija možete se obratiti:

e-adresa: crkvena.glazba.ri@gmail.com

Facebook: Crkvena Glazba Rijeka

Mob: 091/8831970

NIT MILOSRĐA

Piše: Daria Ljevar

Divim joj se, divim i nadiviti se ne mogoh... U zraku nije bilo mirisa ruža niti je bilo prekrasno kao u bajkama o kraljevnama koje čekaju svog viteza koji će ih spasiti.

Zrak je bio na trideset plus, Porcijunkula je sve započela, a Gospa Snježna lijepo zaključila jedan potpuno lud kolovoški tjedan. Vjerujem da taj asiški mladić, kasnije sveti prijatelj Raspetoga, nije mogao ni sanjati što će njegova upornost učiniti u srcima generacija. No, ovo ipak treba biti kratka priča o Niti Milosrđa koja je spasila dva mlada života.

Poznato je da se kazne odslužuju u zatvoru ili s tanjim novčanikom, ali meni se činilo da sam umjesto na prave praznike, na svetom mjestu, došla odraditi kaznu za neki gadni životni propust. Svi su govorili o odmoru od umora, o jarmu koji je ljubav, i ja sam iz životnog iskustva znala da je sve to istina, ali bila sam uvjerenjena kako sam jako 'zabrijala' jer kao da su rijeke tih utješnih, toplih i ohrabrujućih riječi protjecale pokraj mene ne dotičući mi srce nimalo. Nakon molitve: "Svevišnji, dični Bože...", polako su se rasvjetljavale tmine mog srca i Porcijunkula je učinila što ona inače čini. Sljedećih 48 sati, Bog je intenzivno čistio moje srce, od strahova, planova, drugih ljudi, budućnosti pa i od mene same. Konačno je odjeknula rečenica jedne redovnice: "Tebi sam dao tebe i prihvati se takva." Tog popodneva Bog je rastvorio moje srce više nego ikad do sada. Skinuo mi je taj ljudski jaram i moje je srce izreklo slavni "Fiat voluntas tua", prvi put svjesno i sa samo jednom željom, ne proći pokraj ljubavi koju mi je Bog namijenio i ne primijetiti je. Do kraja dana dogodila se ljubav koja je na Niti Milosrđa spasila još jedan život, a dok se događala, svećenik je izgovarao riječi svetoga Pavla: "Sve vaše neka bude u ljubavi."

Na početku tog ludog kolovoškog tjedna, molila sam Isusa neka makne taj trn iz mog tijela kad ne znam drugačije nego se stalno nabadati na nj i iznova krvariti, a On je oko toga trna, do kraja tjedna, posadio ružu najljepšeg mirisa.

Hvala nikad neće biti dovoljno, ali zato ljubav svaki dan sama sebe objašnjava i opravdava. Strpljiva je Ljubav! U svemu sam shvatila gdje se krije svetost svetaca. Imali su oni svoju volju i želju koju je Bog dobro poznao, no istovremeno su znali da im je baštiniti Boga i Božje najskuplja nagrada, zato su im životi bili slobodni i uvijek spremni primiti volju Očevu u čisto srce te ju pretvoriti u djelo, molitvu, čudo, zagovor za druge. Nije prevelika filozofija, a nije niti jednostavno, sve je do srca, a srce ima svoje razloge koje razum ne poznaje.

Podhum

OPROSTOM
ZAUSTAVITI
SPIRALU ZLA

Komemorativnim skupom u Sobolima kod spomenika sa 91 štitom i misom zadušnicom u župnoj crkvi sv. Maksimilijana Kolbea u Podhumu, dostojanstveno je u 12. srpnja obilježena 80. godišnjica stradanja sela Podhum. Toga dana 1942. godine Talijani su ušli rano ujutro u selo i strijeljali oko stotinu muškaraca. Selo je spaljeno, a žene, djeca i starci odvedeni su u talijanske koncentracijske logore. Imena ubijenih danas se nalaze na spomen groblju u Sobolima i počast ubijenim mještanima ovog grobničkog sela dali su predstavnici Predsjednika RH, Vlade RH, PGŽ, općina Jelenje i Čavle, brojne udruge te po prvi puta na komemoraciju je bilo pozvano izaslanstvo Konzulata Talijanske Republike u Rijeci. Zbog kiše koja je toga dana padala i onemogućila da se misa zadušnica služi kod spomenika, ista je slavljena u podhumskoj župnoj crkvi. Predvodio ju je riječki nadbiskup koadjutor Mater Uzinić u zajedništvu sa župnikom Ivanom Milardovićem te bivši i sadašnjim svećenicima župa Grobinščine. Liturgijsko pjevanje animirala je Klapa sv. Juraj – HRM.

Nadbiskup je u propovijedi istaknuo da ne smijemo stavljati krivi naglasak na komemoracijama. Ne smijemo komemorirati zločin, nego žrtve. Sijećanje na zločin uvijek potiče na ono što je bio razlog zločina koji se dogodio u Podhumu. Naša povijest i povijest svijeta obilježena je takvom logikom, rekao je mons. Uzinić. Isus je htio zaustaviti takvu logiku i učinio je to na način da je na sebe preuzeo zločin i odustao od osvete. "Najveće čudo koje je Isus Krist napravio nije ozdravljenje nekoga, nije to što je nahranio pet tisuća ljudi, hodao po moru... Najveće čudo koje je napravio jest – čudo opraštanja. Umirući na križu on kaže: "Oče, oprostite im", i opravdava ih: "...jer ne znaju što čine." Time je prekinuo taj niz. Zaustavio je spiralu zla i na sebi odnio njezine posljedice. Bog je to potvrdio njegovim uskrsnućem. Od toga polazimo mi kršćani i to je temelj naše vjere. U tom otajstvu možemo gledati, ne samo na zločin, nego i na žrtve za koje znamo, da on je uskrsnuo preuzimajući na sebe ulogu žrtve i pridružujući se svim žrtvama povijesti, u svome uskrsnuću darovao život i svim žrtvama. Dao je novu perspektivu."

Razlog zbog kojega se o oprosto treba govoriti i nakon 80 godina stradanja sela Podhum leži u činjenici što neoprost prelazi s generacije na generaciju. "O tome svjedoči Drugi svjetski rat za kojega će neki reći da je uzrokovan nečim što se prije dogodilo, pa Domovinski rat, a sada se događa rat u Ukrajini. Događat će se i u budućnosti ako ne zaustavimo taj vrtlog u kojega čovječanstvo uvijek upada."

U govoru kojega je uputio na komemoraciji, a koji je prethodio misi i na kojoj su prigodne riječi uputili i drugi uzvanici, izaslanik Vlade RH, Darko Nekić, u svom je obraćanju najavio skoriju objavu opsežnog istraživanja još nekoliko masovnih grobnica nastalih na Grobniku u vremenu završetka Drugog svjetskog rata kao i u godinama koje su uslijedile nakon 1945. godine.

H. Anušić

Verbum

Padre Pio - Riječi nade

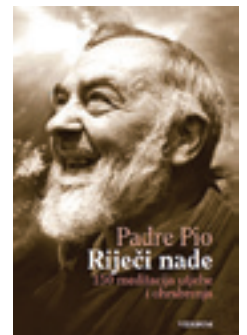
150 MEDITACIJA UTJEHE I OHRABRENJA

Sveti Padre Pio čovjek je nade i jedan od najpopularnijih svetaca modernoga doba, svećenik, redovnik, ispovjednik i mistik.

Ova jedinstvena knjiga meditacija omogućava da vam Padre Pio bude duhovni savjetnik i prijatelj koji vas tješi i ohrabruje. Riječi nade donose probrane i nadahnjujuće duhovne tekstove toga omiljenog sveca i mističara, raspoređene u 150 jednostavnih i kratkih meditacija koje ne zahtijevaju mnogo vremena, a donijet će vam veliku utjehu.

Meditativni susret s Gospodinom uz riječi Padra Pija, obogaćene citatima iz Svetoga pisma i popratnim poticajnim pitanjem, dat će vam istovremeno i odgovore na neka od najdubljih pitanja ljudskoga srca, počevši od jednostavnih upita o duhovnom životu pa sve do vapaja duše koja želi saznati kako se nositi s neuspjesima i kušnjama, kako oprostiti, kako shvatiti smisao patnje itd.

Riječi nade Padra Pija oslobodit će vas svake tjeskobe i straha i voditi vas kroz dan dajući vam ohrabrenje i u najtežim životnim situacijama.

PILJDAK: TAJNA STAROGA STUPA

U brodmoravičkom kraju stoji stari kameni stup neobičnog oblika, nazvan pilj dak, čija je prvotna namjena do danas ostala tajnom. Stup je vrlo jednostavan, oko tri metra visok, a nalazi se nedaleko od Brod Moravica na raskršću puteva koji vode u tri obližnja sela.

Piše: dr. sc. Karmen Delač-Petković

Otkad postoje civilizacije, ljudi su podizali stupove, ili više njih na jednom mjestu. To je tradicija koja seže još u pretpovijesno doba, a održala se, praktički, do danas i učinila stup jednim od osnovnih arhitektonskih elemenata. Stupovi se i danas postavljaju samostalno ili u sklopu neke složenije građevine.

Jedan vrlo jednostavan, oko tri metra visok stup, nalazi se nedaleko od Brod Moravica na raskršću puteva koji vode u tri obližnja sela. Stup je zidan kamenom, bez podnožja, izgleda na živog stijeni. Kvadratnog je presjeka, sa stranicom od 100 cm. Na visini od 180 cm ima slabo istaknut vijenac, a nad njim je uži dio veličine 90 x 90 x 115 cm. U njemu su s tri strane (prema sjeveru, istoku i zapadu) četvrtaste niše dimenzija 32 x 52 x 25 cm. Stup završava okruglom kamenom pločom od jednog komada, promjera 147 cm (ranije vjerojatno 150 cm) i debljine 7-8 cm. Ploča je jako erodirana, ali je stup dosta dobro očuvana od atmosferskih utjecaja pa se još vide ostatci žbuke, osobito na njegovu gornjem dijelu. Na stupu ni u blizini danas nema nikakva natpisa. Očito je da stup nema umjetničke vrijednosti već je zanimljiv u kulturološkom i povijesnom smislu.

U stručnoj literaturi ima nešto zapisa o stupu počevši od monografije "Gorski kotar" iz 1981. Uzgred se spominje u nekoliko knjiga, a i sama sam o njemu napisala veći tekst objavljen 2009. u "Sušačkoj reviji". Baš zato što se o njemu tako malo zna, stup oduvijek intrigira ljude. Međutim, s obzirom na nedostatak pouzdanih podataka, moramo se osloniti na samu građevinu pa iz nje iščitati što je više moguće.

U narodu je stup poznat pod imenom *pilj dak*. Otkud to neobično ime? Naziv dolazi od termina *pil*, koji se razvio iz njemačkog naziva za sliku *das Bild*, rabi se i za nekadašnje signalne stupove i za "svete slike", odnosno stupove s kipovima svetaca postavljenim na vrhu i/ili sa strane. Ovakve spomenike poznaju Hrvati, ali i Mađari, Nijemci, Austrijanci, Česi i Poljaci. Riječ *pilj dak* bila bi onda umanjena od riječi *pil/pila*.

Druga enigma – koja baš muči i mještane i turiste – je namjena stupa. O njoj postoji više teorija, sve jedna zanimljivija od druge. Većina autora smatra da je *pilj dak* bio dio fortifikacijskog sustava koji su Zrinski podigli za obranu od Turaka koji su poslije Krbavske bitke neprekidno provaljivali u Gorski kotar i strahovito ga opustošili. Kako bi zaštitili svoje posjede, Zrinski su tu u 16. i 17. st. sagradili niz obrambenih kula i u njih smjestili naoružane posade koje su trebale danonoćno pratiti kretanje turskih jedinica i njihovo približavanje javiti paljenjem vatre i puhanjem u rog. Kad bi posada druge kule vidjela signal i ona bi javljala opasnost. Tako je vijest o dolasku Turaka munjevito pu-

Baš zato što se o njemu tako malo zna, stup oduvijek intrigira ljude. S obzirom na nedostatak pouzdanih podataka, moramo se osloniti na samu građevinu pa iz nje iščitati što je više moguće.

tovala, što je stanovništvu dalo vremena da se spasi bijegom. Dvije takve kule još su sačuvane u brodmoravičkom kraju, obje danas prenamijenjene u crkvene zvonike. Pilj dak je pozicioniran upravo između tih dviju nekadašnjih, prilično udaljenih kula pa se može pretpostaviti da se na njegovoj ravnoj kamenoj "kapi" također palila signalna vatra.

Ima autora koji smatraju da je pilj dak bio prvenstveno sakralno obilježje te da su u nišama prvotno stajali sakralni predmeti ili su niše bile oslikane sakralnim motivima. Za to nema nikakvih dokaza, ali je očito da su graditelji niše nečemu namijenili jer ih inače ne bi ni izradili. Jedan autor tvrdi da su služile odlaganju poruka i pisama pa bi pilj dak, po tome, bio "poštanski stup". Postoji i teorija da je postavljen kao protumjera okupljanju vještica i drugih zlih sila za koje se zna da baš vole raskršća. A budući da je podjednako udaljen od svih okolnih naselja, smatraju neki, to je zasigurno bilo mjesto okupljanja ljudi, suđenja i kažnjavanja prekršitelja. Po njima je *pilj dak* bio stup sramote za zločince, kradljivce, vojne dezertere i žene preljubnice. (Preljubnike ne spominju.)

I, konačno, moguće je da je pilj dak podignut kao zavjet ili zahvala za preboljenje kužnih epidemija kojih nije manjkalo. Slični jednostavni stupovi česti su u susjednoj Sloveniji, a zovu ih *kužna znamenja*. Kako je u blizini *pilj daka* već početkom 1640. podignuta zavjetna crkva sv. Roka, očito je da se kuga približila naseljima. Stoga je moguće da je i *pilj dak* svojevrsni *kužni znamen*.

Starost *pilj daka* također je nepoznata pa je možemo samo procijeniti na više stoljeća. Tijekom toga je razdoblja višekratno poprav-

ljan jer inače ne bi ni stigao do nas. Iako ne znamo majstore koji su na njemu radili i one koji su ga popravljali, možemo, po jednostavnosti i robustnosti stupa, zaključiti da se radilo o domaćim majstorima klesarima odnosno zidarima.

Današnje stanje stupa je loše jer je zadnji put građevinski saniran 1981. povodom proslave petstote obljetnice prvog spominjanja Brod Moravica u ispravama Matije Korvina. U međuvremenu je bilo neobičnih pa i suludih prijedloga kako bi se stup danas mogao iskoristiti što, srećom, nije realizirano.

Međutim, *pilj dak* i dalje propada zbog oštrog goranske klime. Stoga bi ga trebalo restaurirati, ali, ovaj put, u skladu s propisima struke. Dok se to ne dogodi, ostaje nam da i dalje razmišljamo o svrsi podizanja *pilj daka* i svim mogućim (i nemogućim) namjenama koje je tijekom stoljeća preživio.

I što reći na kraju: Možda samo: jedan stari stup, a toliko pitanja...

Krasno: Velika Gospa

ŽIVEĆI U VJERI MARIJA JE POSTALA VELIKA

Brojni hodočasnici iz Like i drugih krajeva Riječke metropolije pa i dalje, slavili su 15. kolovoza blagdan Velike Gospe u skromnom svetištu na Krasnu koje je prenosila i HTV. Svečanost je počela procesijom iz svetišta prema vanjskom oltaru u dolini u šumskom okružju. Iza križa išli su bogoslovi zatim nositelji zastava župa iz kojih su došli hodočasnici, policija, hodočasnici pješaci s posebnim oznakama, djevojke u narodnim nošnjama nosile su Gospin kip uz pratnju mladića u narodnim nošnjama, svećenici, biskupi. Domaći župnik i čuvar svetišta Stipe Zeba pozdravio je hodočasnike, svećenike, posebno riječkog nadbiskupa Ivana Devčića, domaćeg sina iz ovog mjesta te biskupa gospičko-senjskog Zdenka Križića i pozvao ga da predvodi ovu misu.

Koncelebrirali su većinom domaći svećenici i nadbiskup Ivan Devčić koji su i tijekom sinočnjeg bdijenja ispovijedali. Asistirali su bogoslovi: Krunoslav Brajdić, Karlo Špoljarić, Marko Butković i Kristijan Pajdaković. Pjevao je udruženi zbor od svih hodočasnika pod vodstvom i uz glazbenu pratnju senjskog voditelja zbora Ivana Prpića Špika.

Nadbiskup Križić u propovijedi je objasnio vjernicima zbog čega je Marija "Velika". „Ovu svetkovinu Marijina uznesenja na nebo u našem narodu skraćeno nazivamo 'Velika Gospa'. Isto tako Marijino rođenje, 8 rujna, naziva se najčešće 'Mala Gospa'. U ovome je prirodna logika: dijete tek rođeno malo je, ne samo visinom i težinom, nego i životom. Ono je na početku života. Još nije ništa osobno ostvarilo. Njega je Bog pozvao na život, ali i na rast ne samo u dobi, nego i u mudrosti i milosti. Mariji je na prvom mjestu u njezinom životu bilo vršenje volje Božje. Sebe samu nazvala je 'sluškinjom Gospodnjom'. Živeći tako postala je velika, 'Velika Gospa', rekao je biskup.

„Svi mi znamo kako se veličina u Božjim očima puno razlikuje od veličine u ljudskim očima. Koga svijet danas drži velikim? Najčešće su to ljudi bogatstva i moći, ljudi koji su na vlasti, koji su ostvarili neku veliku karijeru ili se istaknuli nekim svojim prirodnim darovima i postali iznimno popularni. Gdje god se pojave izazivaju veliku pozornost, tamo je puno fotoreportera, kamera, novinara. O njima se piše i svaki se njihov potez komentira i puni naslovnice u novinama i na portalima. Ti isti ljudi nekada ne posjeduju nikakve posebne moralne ili duhovne vrijednosti, ali to za svijet nije važno. U popularnost tih osoba često ulaze i njihovi razvodi brakova, nekada i višestruki razvodi. I o tome se piše kao nekom planetarnom događaju, kao o nekom postignuću. Čestita im se jer su uspjeli naći drugu, treću ili ne znam koju po redu, ljubav. Za neke popularne osobe zna se da su ovisnici o drogi, za neke druge da su moralno ispod svake razine, ali čudno je kako sve to ništa ne škodi njihovoj velikoj popularnosti. To je svijet, to su njegovi kriteriji, to su njegove veličine i njegovi idoli. Ti kriteriji nemaju nikakve poveznice sa Božjim kriterijima veličine! Samo čovjek vjere to može razumjeti. Na sreću, u našem narodu još ima puno onih koji nisu izgubili osjećaj za prave vrijednosti. Sjećam se ankete koju je još za vrijeme komunizma

„Večernji list' proveo među mladima da se vidi koji im uzori danas nešto znače. Tko je pobijedio? Majka Tereza iz Kalkute i Ivan Pavao II. Ne znam kakvi bi rezultati ankete bili danas, ali uvjeren sam da mladi i danas nisu izgubili sposobnost dobrog razlučivanja, pa i onda kada ne slijede svoje uzore. Mislim da mladi i danas dobro prepoznaju prave vrijednosti i prave veličine, ali je važno da u svojoj blizini imaju istinske uzore, osobe koje će ih oduševiti da te ideale nasljeđuju.“

Blažena Djevica Marija razumjela je Boga i njegove kriterije vrijednosti, rekao je biskup. Prihvatila je ići tim putem i sebe proglasila sluškinjom koja želi u svemu služiti Bogu i čovjeku.

Biskup je podsjetio i kako su prvi kršćeni bili prepoznatljiviji po krjeposnom životu. „Veliki kršćanski pisac Tertulijan, krajem drugog stoljeća, obraća se rimskoj vlasti s pitanjem: zašto oni progone i ubijaju kršćane iako im ne mogu dokazati nikakvu krivnju? A potom dodaje: 'Svakim danom sudite tolike zatvorenike i toliko ih je osuđeno na smrt zbog ubojstava ili kriminala. Recite mi kada ste to osudili nekog kršćanina kao ubojicu ili kao džeparoša ili kao razbojnika ili kao kradljivca. Nitko od takvih nije bio kršćanin. A ako je slučajno bio netko takav, mi ga samim tim ne priznajemo kršćaninom.' Iz ovog vidimo kako je kršćanski moral bio iznimno strog. Kršćanstvo nije bilo spojivo s korupcijom, nepravdom, nasiljem. Kamo sreće da i danas možemo ustvrditi nešto takvoga, tj. da nema kršćana među kradljivcima, među razbojnicima, među prevarantima, među korumpiranim i sl. U prvoj Crkvi nemoralnog kršćanina zajednica vjernika nije više priznavala kršćaninom“, rekao je biskup Križić te zaključio da ipak beskonačna Božja ljubav i Marijina majčinska ljubav prihvaćaju svakog čovjeka sa svim njegovim nesavršenostima.

s. Robertina Medven

BDIJENJE U SVETIŠTU MAJKE BOŽJE OD KRASNA

Proslava svetkovine Velike Gospe u svetištu Majke Božje od Krasna započela je 14. kolovoza u večernjim satima pobožnošću Križnog puta (Tomislava Ivančića) koju je predvodio preč. Nikola Turkalj. S raznih strana stizali su hodočasnici: iz Gospića, Otočca, Perušića, Ličkog Osika, Kosinja, iz Viškova u Rijeci... Ispovijedalo je više od deset svećenika, među kojima i nadbiskup riječki, domaći sin iz Krasnog Ivan Devčić. Nakon križnog puta formirana je procesija iz svetišta prema vanjskom oltaru. Nakon križa mladi su u narodnim nošnjama nosili kip Gospe Krasnarske. Pratili su ga svećenici: Stipe Zeba, Mišel Grgurić, Tomislav Šporčić, Richard Pavlič, Andrija Kekić, Petar Jurčević koji su koncelebrirali, a misu je predvodio generalni vikar Marinko Miličević koji je i propovijedao.

Tema propovijedi bila je Blažena Djevica Marija uznesena na nebo dušom i tijelom, Marija posrednica milosti obraćenja napose molitvom sv. krunice. Istina Marijina uznesenja proglašena je 1. studenoga 1950. g. u Apostolskoj konstituciji „Silno darežljivi Bog“, ali toj istini prethodi duga tradicija stara gotovo kao i samo kršćanstvo. O Marijinu uznesenju na nebo pisali su mnogi sveteći.

Pjevao je mješoviti zbor pod ravnanjem Ivana Prpića Špika.

Nakon mise svi su u procesiji pratili vraćanje kipa Majke Božje u svetište, gdje je predvoditelj mise mons. Miličević izložio Presv. Oltarski Sakrament na klanjanje.

s. Robertina Medven

TRIDESETO ZAVJETNO HODOČAŠĆE ŽUPE NAVJEŠTENJA BDM GOSPIĆ MAJCI BOŽJOJ OD KRASNA

U nedjelju 14. kolovoza u 5 sati ujutro zvona s tornja katedrale u Gospiću najavila su dolazak hodočasnika u katedralu koji su s molitvom i blagoslovom voditelja hodočašća preč. Mišela Grgurića, tajnika i kancelara biskupije, krenuli pješice Majci Božjoj od Krasna. Prve godine bilo je šest, a ove godine šezdeset hodočasnika. Ponijeli su zavjetnu svijetlu nebeskoj Majci kao izraz vjere, ufanja i ljubavi.

Goran Špoljarić

LJETOVANJE BOGOSLOVA

Ovogodišnje ljetovanje bogoslova Gospićko-senjske biskupije upriličeno je u Udbinskom dekanatu. Okupili smo se u Biskupskom domu u Gospiću, u ponedjeljak 18. srpnja poslijepodne, bogoslovi: Dalibor Janković, Krunoslav Brajdić, Karlo Špoljarić, Kristijan Pajdaković, Marko Butković i Petar Huseinović. Nakon pojedinačnih razgovora s biskupom mons. Zdenkom Križićem krenuli smo s našim voditeljem kancelarom i tajnikom preč. Mišelom Grgurićem u župu sv. Jurja u Koricu gdje smo se ugodno smjestili u župnom stanu.

Ujutro 19. srpnja nakon molitve i doručka uputili smo se na Udbinu. Dočekao nas je dekan preč. Josip Šimatović. Posjetili smo i druge okolne župe te Pastoralni centar Plitvice u kome borave četvorica salezijanaca.

Zahvalni smo dragom Bogu za sve čime nas je obdario ovih dana, također našem biskupu mons. Zdenku, našem voditelju preč. Mišelu Grguriću, dekanu i župnicima Udbinskog dekanata koji su nas primili, ugostili, posebno domaćinu mons. Mili Čančaru.

NOVI KANONICI SENJSKOG KAPTOLA

Gospićko-senjski biskup mons. Zdenko Križić imenovao je 19. kolovoza dvojicu novih kanonika drevnog Kaptola sv. Marije u Senju. Nakon što su dvojica kanonika umirovljena, ostala su upražnjena mjesta u Kaptolu sv. Marije te su za kanonike imenovani preč. Stjepan Zeba, čuvar svetišta Majke Božje od Krasna i župnik Krasna i Kutereva te preč. Mile Šajfar, župnik u Perušiću i Kaluđerovcu.

Preč. Stjepan Zeba u Kaptolu vršit će službu kanonika pokorničara koju je do sada vršio mons. mr. Tomislav Šporčić dok će preč. Mile Šajfar vršiti službu kanonika lektora koju je do sada vršio mons. Mile Pecić. Datum uvođenja u službu novih kanonika bit će objavljen naknadno.

GOSPIĆKO-SENJSKA BISKUPIJA Gospić: Sv. Marija Magdalena - Dan zaštitnice grada BOŽJE OPRAŠTANJE BITNO SE RAZLIKUJE OD LJUDSKOGA

Na blagdan sv. Marije Magdalene, zaštitnice grada Gospića, u petak 22. srpnja, biskup gospićko-senjski Zdenko Križić predvodio je središnje misno slavlje u gospićkoj katedrali. Koncelebrirali su: domaći župnik i generalni vikar Marinko Miličević, kancelar i tajnik Mišel Grgurić, ekonom biskupije Nikola Turkalj, ravnatelj Caritasa Luka Blažević, bivši župnici Stjepan Zeba i Mile Čančar, svećenik u miru Jure Ladišić, župni vikari Anđelko Kačunko i Stanko Smiljanić te župnik Klanca i Pazarišta Petar Šporčić. Pjevanje je predvodio katedralni zbor pod vodstvom Nikole Perišića.

Biskup je u propovijedi predstavio sv. Mariju Magdalenu s naglaskom da bismo je trebali slijediti obraćenjem i ljubavlju prema Isusu. „O Mariji Magdaleni redovito ističemo njezinu grješnu prošlost stoga nas i sam spomen njezinog imena podsjeća na nešto negativno, grješno. Čuo sam neke osobe koje su svoj život uspoređivale sa životom Marije Magdalene, ali nažalost, samo u prvom razdoblju njezinog života. Kamo sreće da se svi možemo usporediti s njezinim obraćenjem i kasnijom ljubavlju prema Isusu koja je bila neizmjerljivo velika.“

Objasnio je kako se Božje opraštanje razlikuje bitno od ljudskoga. „Čujemo često frazu: ‘Treba oprostiti, ali se ne smije zaboraviti.’ Nije taj stav u sebi loš, ali problem je što ‘ne smije se zaboraviti’ stalno izvire kao prijetnja, a nerijetko kao poziv na osvetu. I to sjećanje na zlo i grijeh proizvodi negativne osjećaje koji pobuđuju mržnju. Bog zna da je čovjeku užasno teško živjeti pod opterećenom savješću i zato ga želi rasteretiti, ukloniti iz njegove savjesti teško breme koje mu priječi otvoriti se vedrijoj budućnosti“, rekao je propovjednik.

„Marija Magdalena je primjer kako se ljudski život može promijeniti. Nema takvog grješnika koji ne bi mogao postati dobar, pa čak i svet, ali pod uvjetom da to iskreno želi i da je spreman za to nešto podnijeti. Svi iz iskustva znamo da usmjeriti život prema zlu ne košta nikakvog napora. To ide samo od sebe. Korov i trnje ne trebamo okopavati i zalijevati: širi se samo od sebe, ali sve plemenito bilje zahtijeva njegu i zauzetost. Kada toga nema, sve plemenito ugušit će ono divlje.“

Biskup je propovijed završio pozivom: „Draga braćo i sestre! I naš grad Gospić, koji je svetu Magdalenu izabrao kao svoju zaštitnicu, imao je svoju povijest suza, sličnu svetoj Magdaleni, napose u ovih zadnjih stotinjak godina. I u naše gospićko groblje dolaze su stalno neke Magdalene oplakivati svoje mile i drage koji su im nasilno oduzeti... Uvjereni smo da će dobri Bog obrisati suze s njihovih lica i da će i one, poput Magdalene, moći uskliknuti: ‘Vidjeli smo svoje voljene!’

I Gospić je, uz velike i teške žrtve, izvojevao svoju slobodu dočekanu s mnogim suzama radosnicama. Ostaje nam trajno moliti Boga da se, unatoč svim poteškoćama, radost slobode nikada ne pretvori u razočaranje. Amen.“

Prije sv. mise vjernici su se okupili na groblju posvećenom Mariji Magdaleni, na kome je nakon pošasti kolere 1855. g. podignuta zavjetna kapela posvećena sv. Mariji Magdaleni. Ispred spomen-križa poginulim braniteljima župnik mons. Marinko Miličević predvodio je molitvu za sve pokojne, a gradonačelnik Karlo Starčević sa suradnicima, župan Ernest Petry sa svojim suradnicima, udruge poginulih u Domovinskom ratu, predstavnici 9. gardijske brigade, Ličke pukovnije grada Gospića, 119. brigade Paje Brkljačića, položili su vijence i zapalili svijetle u počast braniteljima i civilnim žrtvama za Domovinu. Potom su se svi u procesiji uputili u katedralu. Gospićanke su u narodnim nošnjama nosile sliku sv. Marije Magdalene iz kapelice u katedralu.

tekst: s. Robertina Medven, fotografije: Milan Starčević

RIJEČKA NADBISKUPIJA DONIRALA KBC-U DVA DEFIBRILATORA

Riječka nadbiskupija donirala je sredstva za kupovinu dva defibrilatora koji su prigodno u ponedjeljak 18. srpnja uručeni KBC-u Rijeka. Donaciju je ravnatelj KBC-a Rijeka prof. dr. Alenu Ružiću uručio riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić koji je istaknuo da je riječ o materijalnom znaku zahvalnosti KBC-u za sve učinjeno u pandemiji.

“Ovaj čin primjer je na koji način Riječka nadbiskupija želi biti prisutna u društvu, pokazati socijalnu osvjешtenost te brinuti za najslabije, u ovom slučaju bolesnike”, naglasio je mons. Uzinić, dodavši da liječnici pomažu ljudima na fizičkoj razini, a svećenici na duhovnoj.

Ravnatelj KBC-a Rijeka prof. dr. Alen Ružić zahvalio je u ime svih djelatnika ustanove na donaciji vitalne opreme napredne tehnologije vrijedne 150.000 kuna koja će se koristiti za oživljavanje najtežih bolesnika na Objedinjenom hitnom bolničkom prijemu Sušak, odnosno na endoskopiji Klinike za internu medicinu, na riječkom lokalitetu.

U kraćem razgovoru nadbiskup koadjutor mons. Uzinić i ravnatelj prof. dr. Ružić izrazili su zadovoljstvo uspješnom suradnjom na zajedničkim projektima poput Hospicija izrazivši spremnost za nove zajedničke projekte za pomoć vjernicima i svim građanima.

Primopredaji donacije prisustvovali su u ime KBC-a pomoćnica ravnatelja za kvalitetu prof. dr. Renata Dobrila Dintinjana i zamjenica glavne sestre bolnice Morana Magaš, dok je u pratnji nadbiskupa koadjutora bio mons. Matija Matičić.

Donirani defibrilatori Zoll R-serije ALS objedinjuju jedinstvene karakteristike koje omogućavaju brzo i sigurno djelovanje u bolničkom okruženju, a uključuju LCD ekran i 3-kanalni EKG monitoring.

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja

LJUBAV PREMA DOMOVINI SVETA JE STVAR

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja u Rijeci je proslavljen svečano kao nikada do sada, već 4. kolovoza u večernjim satima. Program koji su organizirale županijske Udruge ratnih postrojbi Hrvatske vojske, Udruge proizašle iz Domovinskog rata i Udruga Primorski Hrvat Rijeka, započeo je misom u crkvi Uznesenja Marijina u središtu grada koju je predvodio generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović. „Ljubav prema Domovini je sveta stvar. Jer ljubav rađa ljubav“, poručio je predvoditelj slavja.

Nakon mise na zvonik crkve, Kosi toranj, izvješena je hrvatska zastava, dok je na drugom kraju riječkog Korza započela Povorka ponosa i slave u kojoj su predstavnici Povijesnih postrojbi HV-a s konjicama, Kravat pukovnija, Karlovački husari, Riječke mažoretkinje te zastavni vod ratnih postrojbi nosili 25-metarsku hrvatsku zastavu. Mimohod s konjanicima i velebnom zastavom prošao je Korzom te se zaustavio na Mostu hrvatskih branitelja i riječkoj Delti gdje je odana počast poginulima uz prigodan program koji je uključivao prelet aviona Krila Kvarnera sa skokovima padobranaca.

Župnik najstarije riječke župe mons. Sanjin Francetić u propovijedi je okupljene na misi pozvao na zajedništvo i svjedočenje vjere i Kristove ljubavi. „Vi koji ste ljubili svoju obitelj, svoj primorski i istarski kraj koji nije bio zahvaćen ratom, otišli ste od kuće na bojište. Vjerovali ste u Hrvatsku, u znakove, u krunicu i snagu molitve. Da nije bilo molitve, a molili su i oni koji nisu išli na bojište, ne bi bilo slobodne Hrvatske.“ Istaknuo je kako je jedan od znakova Božje milosti da se velika pobjeda i oslobođanje zemlje dogodilo na marijanski blagdan, Gospu Snježnu, 5. kolovoza koji se u Hrvatskoj danas slavi kao Dan pobjede i Domovinske zahvalnosti. Zahvalio je predstavnicima udruga povezanih s Domovinskim ratom što su pokazale jedinstvo u organizaciji svečane proslave u Rijeci. „Čuvajmo se podjela, prepoznamo Božje djelo u zajedništvu. Njeguemo slogu u našem narodu i našim obiteljima i molimo se Djevici Mariji“, zaključio je mons. Francetić.

Nakon odavanja počasti na Mostu hrvatskih branitelja, program je nastavljen nastupom Nike Antolos, Karin Kuljanić, Duška Jeličića, DZ Bazovice te završen u 21:30 topovskim pucnjem i paljenjem 27 baklji na Trsatskoj gradini.

Danijel Delonga

LJETNI KAMP KATOLIČKIH SKAUTA

U organizaciji katoličkih skauta Riječke nadbiskupije i uz podršku katoličkih skauta Šibenske biskupije od 26. do 28. kolovoza održan je već tradicionalni šumski kamp katoličkih skauta u Nacionalnom parku Sjeverni Velebit.

Kao i prethodnih godina skauti su stjecali nova znanja o planinarstvu i planinarili, družili se i igrali te uživali u predivnoj prirodi i divili se Stvoritelju.

Prvog dana uživali su u zalasku sunca sa vrha Zavižanske kose i učili o osnovama planinarske opreme. Drugoga dana prošli su dio Premužičeve staze od planinarskog doma Zavižan do Rossijevo skloništa, a trećega, nakon mise u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskog u Krašnom polju posjetili svetište Gospe od Krasna i utekli se Majci Božjoj u zagovor.

Poseban je doživljaj bio posjet Kući Velebita gdje su saznali više o klimi, vrstama i staništima, kulturnoj baštini, geologiji i podzemlju Sjevernog Velebita. Naglasak je stavljen na duboke jame kao na posebnu osobitost Parka. Prije odlaska kućama posjetili su i utočište za medvjede Kuterevo.

Ovim putem zahvaljujemo se svima koji su omogućili da se kamp održi a posebno upravi Nacionalnog parka Sjeverni Velebit i domaru planinarskog doma Zavižan Ivanu Vukušić.

U GORSKOM KOTARU ODRŽAN LJETNI SUSRET BOGOSLOVA

Od 18. do 21. kolovoza riječki bogoslovi, zajedno s riječkim nadbiskupom koadjutorom mons. Matom Uzinićem, rektorom Bogoslovnog sjemeništa „Ivan Pavao II.“ vlč. Mario Gerićem i rektorom Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu vlč. Đulianom Trđićem, sudjelovali su na ljetnom susretu tijekom kojega su se upoznali sa životom župa Gorskog kotara.

Nakon zajedničkog susreta u Bogoslovnom sjemeništu, uputili su se u župu sv. Ivana Kristitelja u Delnicama gdje ih je dočekaio župnik vlč. Tadija Tomkić. Zatim su posjetili župe Kupske doline te župe Plešće, Kuželj i Čabar.

Drugoga dana bogoslovi su imali priliku za osobni susret i razgovor s nadbiskupom Uzinićem nakon kojega su zajedno posjetili župe Tršće, Prezid, Etno kuću u Prezidu i župu Gerovo. Upravitelj svetišta Majke Božje Karmelske na Svetoj Gori vlč. Ivan Marković pozvao ih je na hodočašće župljana župa Kupske doline, a u organizaciji župe Plešće, te su se bogoslovi, zajedno s riječkim nadbiskupom koadjutorom, pješice iz mjesta Plešće uputili u ovo marijansko svetište i tamo slavili misu koju je predvodio mons. Uzinić.

Posljednjega dana boravka u Gorskom kotaru, 21. kolovoza, bogoslovi su u različitim župnim zajednicama posvjedočili svoje duhovno zvanje i zahvalili Goranima na gostoprimstvu.

Mario Đurić

NOVI REKTOR RIJEČKE KATEDRALE UVEDEN U SLUŽBU

Generalni vikar Riječke nadbiskupije dr. Mario Tomljanović 1. kolovoza započeo je svoje služenje u službi rektora riječke katedrale sv. Vida. Službu mu je predao mons. Matija Matičić koji je katedralom upravljao unazad 7 godina. Primopredaju su izvršili pred nadbiskupom koadjutorom Matom Uzinićem, a svjedočili su i kanonici prvostolnog kaptola.

Novi je rektor u kratkom obredu izrekao ispovijest vjere te nad Svetim pismom potvrdio vjernost Crkvi i njezinoj nauku, a zatim mu je mons. Matičić uručio ključeve katedrale. Zahvalivši nadbiskupu što mu je povjerio ovu službu podsjetio je kako je kao rođeni Riječanin oduvijek povezan s katedralom, a u njoj je slavio i mladu misu. Istaknuo je kako će sada, u službi rektora, nastaviti svoja svećenička nastojanja u jačanju duhovnog zajedništva vjernika.

Nadbiskup Uzinić novom je rektoru poručio da nastavi što je do sada bilo činjeno, ali i doda svoj osobni pečat kako bi se katedrala obnavljala i materijalno i duhovno. „Katedrala kao majka svih crkvi u Riječkoj nadbiskupiji treba bi davati novi zamah životu i obnovi naše Crkve, u duhu primjera koji daje papa Franjo.“ Dodao je kako u tome zadatku, rektoru katedrale moraju pomagati i kanonici prvostolnog kaptola.

Nadbiskup je zahvalio dosadašnjem rektoru što se brinuo za katedralu i mnogo toga obnovio tijekom svog mandata. Mons. Matičić odlazi na godinu dana na službu pri nadbiskupiji u Cardiffu, Wales, koja mu je od ranije poznata te je razriješen i službe ekonoma i svih drugih službi u Riječkoj nadbiskupiji. Istaknuo je kako su mu posebno na srcu bile, i duhovno ga obogatile, posljednje dvije službe koje mu je povjerio nadbiskup Uzinić, ona zatvorske kapelane te povjerenika za pomorce i selioce, što je podrazumijevalo i izbjeglice.

D.

DON VJEKOSLAV ĐAPIĆ PREUZEO SLUŽBU ZATVORSKOG KAPELANA

U Istražnom zatvoru Rijeka 15. srpnja izvršena je primopredaja između dosadašnjeg zatvorske kapelana mons. dr. Matije Matičića i novog mr. don Vjekoslava Đapića.

V. d. upravitelj zatvora Nikola Rupčić zahvalio je mons. Matičiću na svemu što je učinio za Upravu zatvora, pravosudnu policiju i zatvorenike, a posebno za brojne razgovore, ispovijedi i svete mise s poticajnim propovjedima.

SV. DOMINIK BIO JE SVIJETLO SVIJETA

U dominikanskoj crkvi svetog Jeronima u Rijeci u ponedjeljak 8. kolovoza proslavljena je svetkovina svetog Dominika, osnivača Reda Braće propovjednika, dominikanaca. U skladu s višestoljetnom tradicijom povezanosti dominikanaca i franjevac, svetu misu je predslavio franjevac fra Ivan Miklenić iz Trsatskog samostana.

U homiliji je poručio kako je sveti Dominik uspio biti svijetlo svijeta, te pozvao i nas da to budemo. Naglasio je da i danas ništa manje nego u Dominikovo vrijeme postoje brojne hereze koje treba rasvijetliti svijetlom istine, a osobito najveću herezu suvremene religioznosti, vjerski i moralni relativizam u kojem nije više Bog mjerilo vjere i vladanja, nego čovjek koji sebe postavlja na to mjesto. „Tako čovjek za sebe bira što će i kako vjerovati, poput neke tržnice na kojoj nam se nudi puno, a mi biramo samo ono što nam je po ukusu. Isto je tako s moralnim životom: mnogi misle i tako se vladaju da je grijeh samo ono što oni osjećam da je grijeh.“ Naglasio je da su Božje zapovijedi nepromjenjive i da one nisu na selektivni izbor vjernicima.

„Potrebno je uočiti suvremene hereze i jasno se prema njima postaviti izabirući uvijek cjelovitu istinu koju nam je donio Božji Sin Isus Krist. Život i poruka Isusa Krista nije ponuda koja se može svrstati uz bok drugih ponuda spasenja koje se nude na tržištu suvremenog svijeta. Poruka Kristove istine naprosto se ne može izjednačiti s drugima iz jednostavne istine što su svi drugi velikani uma i duha samo ljudi, a Isus Krist je Bog, naglasio je propovjednik.“

Po završetku mise, starješina Samostana fr. Ivan Dominik Ilić zahvalio je propovjedniku i pozdravio sve prisutne. Nakon mise uslijedilo je druženje u samostanskom klausturu.

Opatija

SV. JAKOV JE ZNAO SLUŽITI

Župa sv. Jakova ap. i grad Opatija svečano su u ponedjeljak 25. srpnja proslavili blagdan svog nebeskog zaštitnika i Dan Grada. Središnje misno slavlje u župnoj crkvi predvodio je generalni vikar Riječke nadbiskupije vlč. Mario Tomljanović, uz koncelebraciju župnika p. Mirka Vukoje te drugih svećenika. Na misnom slavlju sudjelovali su gradonačelnik Opatije Fernando Kirigin sa zamjenicom Kristinom Đukić, brojni župljani i hodočasnici.

Vlč. Tomljanović zahvalio je župniku na pozivu i u pozdravnom govoru vjernicima poručio da je povod dolaska vjernika na misu samo jedan – biti bliži Bogu. “Posljednji će biti prvi, a prvi će biti posljednji.”, rečenica je iz današnje liturgije koju je Gospodin izgovorio i koju i mi sami često znamo ponavljati, ali pitanje je koliko smo se prestrašili te izjave, a koliko smo se potrudili ići u susret toj Riječi.“

Nakon mise uslijedila je tradicionalna procesija s kipom sv. Jakova ulicama grada, a koja je posljednje dvije godine izostala zbog epidemioloških mjera. Unatoč tome što je procesija ove godine išla kraćom rutom, oko crkve i samostana, vjernici su s radošću hodajući i pjevajući u procesiji navijestili svoju vjeru i vratili čar svečanosti proslavi zaštitnika Grada.

Na kraju, vjernicima se obratio i župnik p. Mirko Vukoja, koji je također zahvalio svima koji su na bilo koji način sudjelovali u pripremama i proslavi te tako dali dio sebe kako bi ova proslava župnog blagdana protekla u dostojanstvenom, svečanom i molitvenom duhu.

Volosko

U JOAKIMU I ANI PREPOZNATI KORIJENE ONOGA ŠTO JE BILA MARIJA

Dostojanstveno i radosno župa sv. Ane u Voloskom proslavila je 26. srpnja blagdan svojih nebeskih zaštitnika svetih Joakima i Ane, roditelja Blažene Djevice Marije. Svečano liturgijsko slavlje predvodio je riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić u zajedništvu s generalnim vikarom vlč. Mariom Tomljanovićem, župnikom vlč. Petrom Belanićem i drugim svećenicima.

S obzirom da o sv. Ani i Joakimu nemamo sigurne podatke, odnosno Evanđelja ih ne spominju, nego samo neki apokrifni spisi te tradicija, mons. Uzinić izrazio je mišljenje da su kršćani, nakon što su otkrili Isusa, htjeli doznati više o njegovim korijenima i tako došli do Joakima i Ane. „Tema ukorijenjenosti je važna jer kao što pričamo o svojim roditeljima, djedu i baki, tako su Isus i Marija pričali o Joakimu i Ani, ali istovremeno smo i mi postali njihova priča.“ Pojasnio je to na primjeru dokumenta „Krist živi“ (Christus vivit) kojega je papa Franjo uputio mladima i u kojemu često ponavlja važnosti ukorijenjenosti. Iz istog razloga Sveti Otac povezo je blagdan sv. Ane i Joakima sa Svjetskim danom djedova i baka i starijih osoba.

Mons. Uzinić na kraju mise je zahvalio vlč. Belaniću na revnom i zauzetom dugogodišnjem vođenju ‘otvorenih vrata crkve’ župe Volosko te njega i novog župnika vjernicima preporučio u molitve.

H. Anušić

Pužev Breg

NADBISKUP U KAPELI SV. ANE

Na Puževom Bregu u Pobriva, u filijali Župe Volosko, večernjom misom u subotu 30. srpnja proslavljen je blagdan sv. Ane, zaštitnice istoimene crkvice iz 1708. godine kao i mješta. Misno slavlje predvodio je riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić u suslavlju sa župnikom vlč. Petrom Belanićem koji se tom prigodom oprostio od župljana nakon 12 godina služenja u mjestu Pobri, nakon čega odlazi na službu u župe Mošćenice i Brseč.

Na kraju misnog slavlja vlč. Belanić oprostio se od župljana kojima je služio punih 12 godina. Nadbiskupu je zahvalio na dolasku i sa zahvalnošću istaknuo da vjernici prepoznaju svoje pastire kojima je stalo do svih župljana. Župljanima je izrekao riječi zahvale za dugogodišnje crkveno zajedništvo u Voloskom i na Puževom Bregu. „Ponosni smo što smo prepoznali jedni druge kao braću i sestre. Hvala Bogu i hvala svima koji ste me podržavali, hrabрили i imali sa mnom strpljenja. Želim reći veliko i toplo hvala za sve susrete, svete mise na Puževom Bregu i sva lijepa okupljanja nakon svetih misa. Zajedno smo gradili zajedništvo“, rekao je vlč. Belanić te potaknuo vjernike na održavanje tog zajedništva i podršku novom župniku.

OPROŠTAJ OD ŽUPNIKA U VOLOSKOM

Vlč. Petar Belanić nakon 12 godina župničke službe u župi sv. Ane u Voloskom u nedjelju 31. srpnja poslijepodnevnom misom zahvalnicom oprostio se od svojih župljana. Već iduće nedjelje preuzeo je novu službu u župama Mošćenice i Brseč.

Brojni vjernici došli su svom župniku reći hvala, a bilo je vjernika i iz Bakarskog dekanata gdje je prije Voloskog službovao 26 godina. U misnom slavlju suslavio je vlč. Laurent Kružić, mladi svećenik iz Voloskog. Na početku je vlč. Belanić rekao: „Želim Bogu zajedno s vama zahvaliti što smo mogli 12 godina moliti, raditi, stvarati, veseliti se i plakati pa i naljutiti se. Dozvolili ste mi da budem vaš, a ja vama da budete moji.“

U propovijedi je stavio naglasak na čitanja dana i evanđelje govoreći o ispraznosti, ljudskoj brizi za ovozemnim bogatstvom koje često razdjeljuje i otuđuje braću i sestre nakon smrti roditelja. „Pozivam vas da ne težite za ovim zemaljskim prolaznim, da prihvatite jedni druge. Bog želi da gradimo zajedništvo jer smo svi pred Bogom vrijedni, jer nas Bog sve voli.“

Misno slavlje pjesmom je animirao župni zbor pod vodstvom prof. Ivana Bošnjaka, ministranti su posluživali oko oltara, časne sestre Kćeri kršćanske ljubavi koje djeluju u Voloskom više od 130 godina s angažiranim vjernicima uredile su crkvu, a ispred oltara velikim je slovima pisalo „Hvala“. Na licima mnogih bilo je suza i tuge. A koliko je vlč. Belanić bio omiljen među svojim župljanima najbolje se moglo čuti iz pozdravog govora kojeg je izrekao angažirani vjernik Alen Sršen. „Gospodin je preko vas ostvario naum za ovu župu, darovao nam je pravog i blagog pastira, a nadasve iskrenog i dragog prijatelja. I zato smo radosni. U župi ostavljate dubok trag. Kroz 12 godina puno ste napravili i na duhovnoj i na materijalnoj razini. Hvala na svakoj molitvi, riječi, na svakom susretu, na svakom telefonskom razgovoru, na svakom pitanju: Kako je? Ali najviše vam hvala što je vaš život otvorena knjiga iz koje čitamo kako ljubiti Boga i čovjeka, što neprestano ide te za Isusom na način kako je to on činio: učio je ne samo riječima, nego primjerom i djelima. Hvala Bogu što vas imamo, što smo mogli uživati u vašoj brizi i prisutnosti i imati primjer uzornog kršćanskog života.“

Župljani Voloskog prigodno su darivali svog dosadašnjeg župnika, a riječi zahvale za dobru i prijateljsku suradnju uputio mu je i gradonačelnik Grada Opatije Fernando Kirigin.

Bakar

MARGARETA

Procesijom s relikvijom sv. Margarete od crkve Gospe od porta kroz mjesto do Žala ribara gdje je slavljena misa, vjernici i građani grada Bakra proslavili su u srijedu 13. srpnja župni blagdan sv. Margarete i Dan grada. Svečano liturgijsko slavlje predvodio je vikar za kler Riječke nadbiskupije don Vjekoslav Đapić. Suslavili su don Domagoj Duvnjak, vlč. Marko Šarić, don Tunjo Blažević i župnik vlč. Nikica Jurić koji je uputio pozdravnu riječ predvoditelju misnog slavlja, braći svećenicima i mnogobrojnim vjernicima.

Don Đapić je u propovijedi okupljene upoznao sa životom sv. Margarete istaknuvši posebno činjenicu da je, iako nije potjecala iz kršćanske obitelji, prihvatila vjeru i odlučila svoj život u potpunosti posvetiti Bogu. Zbog toga je najprije od oca, a zatim i na sudu doživjela zlostavljanje koje je na koncu završilo njenom mučeničkom smrću. „S ovom sveticom nas povezuje vjera u jednoga Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga, kao i jedna Crkva - otajstveno Božje djelo koje vodi Duh Sveti. Također, povezuje nas njezino mučeništvo kao primjer kako naš svakodnevni život u kojemu podnosimo mnoge muke i križeve, možemo povezati s Bogom.

Na kraju sv. Mise don Đapić je ispred relikvije sv. Margarete izmolio posvetnu molitvu, a ispred svećenika Bakarskog dekanata, vlč. Marko Šarić, uručio župniku vlč. Nikici Juriću dar za 25. godišnjicu svećeništva – misnicu s likom Blažene Djevice Marije. Nakon euharistije, vjernici su se, predvođeni svećenicima, u procesiji uputili u crkvu sv. Margarete u kojoj su imali prigodu za štovanje relikvije sv. Margarete.

H. Anušić

ŽUPA ŠKURINJE PODRŽALA AKCIJU MIVA

Župa sv. Ivana Krstitelja na Škurinjama podržala je u nedjelju 24. srpnja Dan akcije MIVA koju organizira Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela i kojom se prikupljaju sredstva za kupnju misijskih vozila. Također, ovime je proslavljen blagdan sv. Kristofora, zaštitnik vozača i putnika, a ujedno i zaštitnik akcije MIVA. Sveto misno slavlje predslavio je župnik vlč. Mato Berišić. S obzirom da se toga dana obilježavao 2. Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba, u propovijedi je spomenuo da se kao župna zajednica u ovoj nedjelji zajedno sa cijelom Crkvom “molimo za svoje djedove i bake, za one koji su nas poučavali, koji su nas odgajali u vjeri, za one koji su u naša srca usadili Duha molitve, koji vodi svakoga od nas i dan danas.”

Također, župljanima je naglasio kako župa, podržavajući akciju MIVA, želi na poticaj misijskog ureda u našoj zemlji biti dionik ove humanitarne akcije kojom se ujedno želi zahvaliti Gospodinu za sve prijedene kilometre, ali i pomoći našim misionarima u kupnji automobila za njihove misijske potrebe u dalekim zemljama u kojima oni djeluju.

Nakon mise u dvorištu ispred crkve uslijedio je blagoslov automobila, po zagovoru sv. Kristofora vjernici stavili sebe, svoje obitelji i sve buduće kilometre koje će proći pod njegovu nebesku zaštitu.

Akcija MIVA je međunarodna humanitarna akcija kojom misionari spašavaju živote, vraćaju zdravlje bolesnima, umanjuju siromaštvo, glad i žed te omogućavaju pristup obrazovanju.

Gornja Vežica

SV. ANA

U utorak 26. srpnja u župi sv. Ane na Gornjoj Vežici proslavljen je župni blagdan. Uz prisutnost mnogobrojnih svećenika i župnika vlč. Marka Gregića, svečano euharistijsko slavlje predvodio je vlč. Nikola Gajić, župnik župe sv. Jelene Križarice - Kastav. U propovijedi se osvrnuo na knjigu Postanka te vjernicima približio kako je Bog zapravo stvorio Adama i Evu te da kao zajednica i obitelj vidimo ljepotu koju On sam vidi. “Bog želi biti spona koja će povezati muškarca i ženu u obitelj, a mi živimo u drugoj realnosti. Borimo se protiv iste, bez želje za obnovom i zajedništvom. Neka nam poticaj budu obitelj sv. Ane i Joakima kao i Sveta obitelj za prihvaćanje to savezništva kojega smo izgubili te da se obnavljamo za smisao našeg života, a taj smisao je Krist i ljubav“, zaključio je vlč. Gajić.

Dina Bolkovac

Cernik

BARTOJA

Župa sv. Bartola ap. u Cerniku svečano je u srijedu 24. kolovoza proslavila blagdan svog nebeskog zaštitnika. Središnje euharistijsko slavlje održano u vanjskim prostorima župne crkve predslavio je vlč. dr. Nikola Vranješ, profesor na Teologiji u Rijeci i pastoralni suradnik u župi sv. Romualda i Svih Svetih na Kozali, u koncelebraciji drugih svećenika Riječke nadbiskupije. Euharistiju je animirao bend “Omnia Deo”.

U propovijedi je dr. Vranješ staknuo je kako bi mučeništvo trebalo i u današnje vrijeme na neki način zasjati. „Što je s našim takozvanim ‘bijelim mučeništvom’, koje je mučeništvo života. Svaki put, kada doživim krivi pogled, prijekor, porugu zato što sam kršćanin, zato što idem u crkvu, zašto što sam svećenik ili redovnica, zar nije to mučeništvo? Zar nije mučeništvo, bijelo mučeništvo, danas ostati dosljedan u svojoj kršćanskoj vjeri u današnjem svijetu, živjeti po kršćanskim stavovima i uvjerenjima?“, rekao je propovjednik zaključivši kako mučenici potiču ustrajati u vjeri čak i kada je teško.

Nakon mise župni upravitelj, don Domagoj Duvnjak, zahvalio je svima koji su na bilo koji način sudjelovali u organizaciji proslave blagdana, a posebno Općini Čavle s načelnicom Ivanom Polić, na dobroj suradnji i uključenosti u život župe. Nakon završnog blagoslova vjernici su obišli središnji oltar sv. Bartola u crkvi, te u zajedništvu nastavili druženje u dvorištu crkve.

ZAVJETNO HODOČAŠĆE HRELJINA I ZLOBINA

I ove godine župljani župa Hreljin i Zlobin uputili su se u noći s 15. na 16. kolovoza iz župne crkve na Hreljinu na zavjetno hodočašće Majci Milosti, Gospi Trsatskoj o spomendanu svetoga Roka. U zajedništvu sa župnikom, vlč. Markom Šarićem, hodočasnici su nakratko putem zastali i pomolili se u župnim crkvama susjednih mjesta. Domaćinima su zahvalili na susretljivosti u ranim jutarnjim satima.

Kako se putem povećavao broj pridruženih vjernika, nebo je sve češćim sijevanjem osvjetljavalo put u noći našeg hodočašća da bi hodočasnike naposljetku na početku silaska u Sušačku Dragu dočekalo i pravo ljetno nevrijeme. No, nije ih omelo te su osvježeni i ohrabreni u svojoj hodočasničkoj nakani, nastavili uz rominjanje kiše put sve do Trsata. Misu u ranim jutarnjim satima 16. kolovoza u svetištu Majke Božje Trsatske predslavio je vlč. Marko Šarić, a propovijedao je vlč. Ivan Stošić, župnik Kostrene koji je također sa svojim vjernicima zavjetno hodočastio o spomendanu svetoga Roka iz Kostrene u svetištu Majke Božje Trsatske.

Majka Božja Trsatska i sv. Rok neka uslišaju nakane i prošnje naših hodočasnika i izmole milost da i iduće godine mogu održati ovaj lijepi zavjet naših predaka!

POSJET NADBISKUPA UZINIĆA ŽUPAMA GORSKOG KOTARA

Na 22. nedjelju kroz godinu, 28. kolovoza, riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić neslužbeno je pohodio župe u Gorskom kotaru Plemenitaš i Lukovdol te filijalnu zajednicu u Damlju. Tom prigodom, a u zajedništvu sa župnikom Brankom Dragojevićem i župljanima, predstavio je nedjeljna misna slavlja.

„Koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.“, rečenica je iz evanđeoskog ulomka toga dana o pitanju 'prvih' i 'zadnjih' mjesta. U tom smislu mons. Uzinić je kazao kako su župe koje je pohodio (geografski) na zadnjim mjestima na teritoriju Riječke

nadbiskupije te je ovo bila prigoda, da pohodom nadbiskupa, dođu na prva mjesta.

Na svetoj misi u Plemenitašu u crkvi sv. Antuna pustinjača nadbiskup je prikazao misnu žrtvu za pokojnog prvog riječko-senjskog nadbiskupa Viktora Burića koji je na taj dan prije 39 godina preminuo.

Nadbiskup je također posjetio župnika župa Vrbovsko i Ravna Gora don Hrvoja Poljaka i njegovog župnog vikara don Josipa Mijoča te tamo prisutne članove Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina.

Tijekom pohađa Gorskom kotaru u Lokvama je posjetio i čestitao imendan župniku vlč. Zlatku Čibariću.

U svetištu Majke Božje Karmelske na Svetog Gori proslavljena svetkovina Gospe Karmelske i 270 godina Bratovštine Gospe Karmelske

CRKVA IMA ZADAĆU SLUŠANJA

U nedjelju 17. srpnja u svetištu Majke Božje Karmelske na Svetog Gori proslavljena je svetkovina Gospe Karmelske te 270. godišnjica otkako je Bratovštinu Gospe Karmelske uredio tadašnji senjsko-modruški biskup Juraj Vuk Čolić (1752. - 2022.) i upisao se kao njezin prvi brat. Liturgijsko slavlje predvodio je riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić u zajedništvu s čuvarem Svetišta vlč. Ivanom Markovićem i vlč. Vjekoslavom Kovačom. Uoči početka liturgijskog slavlja župljani Gerova uručili su prigodan dar mons. Uziniću, drveni pastirski štap, rad lokalnog majstora Miljenka Čopa iz Gerova, a kojega je nadbiskup koristio tijekom sv. Mise.

Nadbiskup je u propovijedi istaknuo da Crkva ima zadaću slušanja kako bi mogla vršiti svoje poslanje u konkretnom vremenu i okolnostima. „Živimo u vrijeme sinodalnosti i sinodalna savjetovanja postoje zbog slušanja. Crkva našeg vremena, Drugog vatikanskog sabora, danas s papom Franjom, shvatila je da se trebam međusobno slušati jer u protivnom nećemo moći čuti što nam za naše vrijeme govori Gospodin i kamo nas šalje služiti.“

Na kraju mise čuvar Svetišta, vlč. Ivan Marković, zahvalio je svima koji su pomogli da slavlje velikog jubileja i obnove Bratovštine Gospe Karmelske bude svečano obilježeno, kao i akademskoj umjetnici Zrinki Kralj na restauraciji slike Gospe Karmelske, a koju je ovom prigodom blagoslovio mons. Uzinić. Zahvalio je i karmelićanskom samostanu u Španjolskoj u kojemu boravi s. Silvija Marija od Križa, a koja je rodom i Selca. One su ovom nadbiskupijskom svetištu darovale izvezeni škapular koji je nedostajao na glavnom oltaru, a od ove svetkovine ostat će trajno u rukama Gospe Karmelske, poručio je čuvar Svetišta. Nakon mise upriličeno je druženje ispred crkve.

Proslava svetkovine započela je dan ranije, u subotu 16. srpnja misom i procesijom s obnovljenom slikom, koju je predvodio vlč. Marković. Tijekom ova dva dana oko 60 osoba obuklo je škapular i bit će upisani u novu knjigu Bratovštine Gospe Karmelske na Svetog Gori.

Sveta Gora, hodočaće

TRUDIMO SE BITI TRAJNA BOŽJA PRISUTNOST

Sedamnaestu godinu u kontinuitetu vjernici župa Kupske doline sudjelovali su u pohodu u svetištu Majke Božje Karmelske na Svetu Goru, najviše nadbiskupijsko svetište smješteno na 814 metara nadmorske visine. U subotu 20. kolovoza iz mjesta Plešci pješice je krenula skupina hodočasnika, zajedno s riječkim nadbiskupom koadjutorom mons. Matom Uzinićem koji je po dolasku u Svetište predvodio svečano liturgijsko slavlje. Suslavili su generalni vikar Riječke nadbiskupije vlč. Mario Tomljanović, čuvar Svetišta vlč. Ivan Marković, upravitelj župa Kupske doline vlč. Josip Tomić, rektor Bogoslovnog sjemeništa u Rijeci vlč. Mario Gerić, vlč. Mato Berišić, vlč. Đuliano Trdić, vlč. Ivan Devčić, vlč. Hrvoje Mandić i vlč. Vjekoslav Kovač. Uz mnogobrojne vjernike, na misi su sudjelovali bogoslovi Riječke nadbiskupije koji tih dana borave na zajedničkom susretu u Gorskom kotaru.

Nadbiskup je u propovijedi objasnio kako je Crkva živa zajednica u kojoj je Bog prisutan. „Mi smo Božji hram u povijesti za one kojima smo poslani. Ta zadaća – 'biti Božji hramovi' – ne ostaje samo na nama kao zajednici vjernika, nego je to zadaća svakog pojedinca. Kako bi zajednica to mogla postati, potrebno je da se svatko potruži biti ono na što je poslan biti – trajna prisutnost Božja.“

ROKOVO U ŽUPAMA DELNIČKOG DEKANATA

ŽUPA BROD - ZAKRAJAC BRODSKI

Upravitelj župe brodske vlč. Josip Tomić slavio je 13. kolovoza, povodom blagdana sv. Roka, misu u kapeli sv. Roka u Zakraju Brodskom. Misi je nazočio i župnik župe sv. Izidora ratara - Divjake, vlč. Tomislav Zečević, a pjevao je župni zbor iz istoimene župe iz Skrada.

Na kraju mise bio je prema ovomjestnom običaju blagoslov cvijeća i grančica te nakon mise počašćenje u organizaciji župljana sela Zakrajac Brodski, Gorica Brodska te Veliki i Mali Pucak.

Na zahtjev žitelja, odobreno je od strane upravitelja župe Brod da se misa povodom blagdana Presvetog Trojstva drži u subotu uoči blagdana u selu Gorica Brodska kod istoimene kapele.

Župnik je zahvalio župniku vlč. Zečeviću na dolasku kao i skrajanskom župnom zboru, te svima koji su organizirali počašćenje i pripremu za blagdan, na čelu s gđom Božicom Beljan.

ŽUPA TURKE, FILIJALA HRVATSKO

U selu Hrvatskom, filijali župe Turke, 14. kolovoza proslavljen je supatron, sv. Rok Ispovjedaoc.

Misu je pjevao župni pjevački zbor Plešce, a nazočilo je mnoštvo župljana i hodočasnika iz Broda, Kuželja, Zagreba, Kočevja, Rijeke, Karlovca, Tršća, Plešci, Osilnice i Fare. Na kraju mise bila je molitva za sve pokojne iz sela Hrvatsko, te ofer za crkvene objekte.

Upravitelj župe vlč. Josip Tomić ujedno je najavio prikupljanje doprinosa za potrebe DVD-a Plešce, koje dovršava Vatrogasni dom u Plešcima, uz očekivanje da svako kućanstvo doprinese u skladu sa svojim mogućnostima. Počašćenje je organizirao MO Turke.

Kuželj

SVETI IVAN KRSTITELJ HRABRO SE SUPROTSTAVIO NEMORALNOSTIMA ELITA

Župa Kuželj svečano je, u zajedništvu hrvatskih i slovenskih župljana, brojnih hodočasnika i uz pjevanje župnog pjevačkog zbora Plešce, u nedjelju 28. kolovoza obilježila župni blagdan Mučeništva Ivana Krstitelja.

Liturgijsko slavlje služio je župni upravitelj vlč. Josip Tomić i u propovjedi istaknuo lik sv. Ivana Krstitelja kao onoga koji se hrabro suprotstavio nemoralnostima elita ondašnjeg vremena. „Koliko se mi, kao katolici, kao članovi Crkve, borimo protiv svojih devijacija, protiv devijacija i nemoralnosti u društvu?“, rekao je vlč. Tomić. „Naše društvo je korumpirano, opterećeno lažnim odnosima. Koliko smo spremni mijenjati sebe, ispravljati ono što nije dobro u svojim obiteljima, u svojim mjestima, župnim zajednicama i u samom društvu? U svemu tomu primjer nam je sv. Ivan Krstitelj.“

Na kraju mise, upravitelj župe zahvalio je župnom pjevačkom zboru Plešce, ministrantima, čitačima i svima koji vode brigu o župnoj crkvi i koji su pomogli oko organizacije proslave blagdana te svima koji novčanim priložima i u materijalu pomažu obnovu i održavanje crkvenih objekata u Kupskoj dolini.

Brod na Kupi

SV. MARIJA MAGDALENA

Župa i mjesto Brod na Kupi proslavili su 17. srpnja blagdan svoje župne zaštitnice, sv. Mariju Magdalenu. Misu je služio generalni vikar Riječke nadbiskupije vlč. Mario Tomljanović, a suslavili su vlč. Ivan Devčić i župni upravitelj župa Kupske doline vlč. Josip Tomić koji je uputio i pozdravnu riječ predvoditelju misnog slavija i okupljenim vjernicima. Na misi je pjevao župni pjevački zbor iz Plešci. Vlč. Tomljanović je u propovjedi progovorio o otajstvu susreta koji se dogodio nakon Uskrsnuća između Uskrslog Krista i sv. Marije Magdalene, a to se otajstvo događa u svakoj svetoj misi – susret Krista i kršćana. Potakao je sve da ih taj misni susret zahvati da bi poput Marije Magdalene postali Kristovi svjedoci i navjestitelji u svijetu.

Na kraju Euharistije vlč. Tomić zahvalio je svima koji su pomogli u organizaciji proslave, posebno župljankama koje su ispekle kolače i pomogle u čišćenju, kićenju i ostalome kako bi proslava bila dostojanstvena. Ujedno je zahvalio svima koji svojim radom i financijskim priložima doprinose obnovi crkvenih objekata. Zahvalio je na podršci i potpori Ministarstvu kulture, Ministarstvu hrvatskih branitelja, Primorsko – goranskoj županiji, Gradu Delnicama, Općini Skrad, Prirodoslovnom muzeju Rijeka i Kaštelu Zrinskih te nizu pravnih osoba koje su uključene u obnovu crkvenih objekata, kao i župnom pjevačkom zboru Plešce, ministrantima i čitačima na sudjelovanju u proslavi.

Zamost

OBLJETNICA BLAGOSLOVA CRKVE NAŠE LJUBE GOSPOJE OD PRESVETOG SRCA

U Zamostu (župa Plešce) 5. kolovoza obilježena je obljetnica blagoslova crkve koja je blagoslovljena 1877. godine. Misi su uz župljane nazočili brojni hodočasnici, hrvatski branitelji, te gradonačelnik Grada Čabra g. Antonio Dražović.

U propovjedi je upravitelj župe vlč. Josip Tomić istaknuo potrebu zahvalnosti Bogu za dar Domovine, ali i sva pojedinačna dobročinstva koja nam Bog daje. Upozorio je na potrebu zajedništva u izgradnji Domovine i Države, jer bez zajedničke izgradnje zgrada se rastače, neodržava i na kraju ruši.

Na kraju mise nazočnima se obratio g. Antonio Dražović te prigodnim riječima svim gra-

danima Grada Čabra i svim nazočnima čestitao Dan pobjede i Domovinske zahvalnosti, te Dan hrvatskih branitelja, bez kojih ne bi mogli biti svoji na svome.

Misu je pjevao župni pjevački zbor Plešce, a nakon himna “Tebe Boga hvalimo” uz molitvu za državne vlasti povodom državnog blagdana, otpjevana je državna himna, te izmoljena molitva bl. Alojzija Stepinca za Domovinu.

Poslije mise uslijedilo je počašćenje naroda u organizaciji Zamoščana, župe Plešce, MO Plešce i DVD Plešce.

Tribalj

JELISAFTINA

Župa Pohodnja BDM u Tribalju u subotu 2. srpnja proslavila je Jelisaftinu, blagdan župe i mjesta Tribalj. Svečanu hodočasničku misu predvodio je riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić. Suslavili su župnik don Tomislav Kutleša i župni vikar Župe Novi Vinodolski don Hrvoje Mandić. Na ovu hodočasničku misu pristigli su vjernici okolnih mjesta, osobito Crikvenice, Križišća te tradicionalno pješice hodočasnici iz Dramlja i Kraljevice.

Nadbiskup je u propovjedi potaknuo okupljene vjernike da Mariju gledaju kao uzor kakvi trebamo biti kao vjernici, kao kršćani, a u kontekstu njezina hodočasničkog puta prema Nazaretu i pohoda Elizabeti, u Mariji promatramo vrijednosti koje je imala. „Njezin pohod znak je njezine osjetljivosti za bližnjega. Ona sama imala je posebnu viziju, počelo se nešto izvanredno događati, no nije ostala zatvorena u svoj svijet. To je upozorenje duhovnim osobama da se ponekad mogu izložiti opasnosti nezainteresiranosti za druge i prignutosti nad drugima. Marija je bila na hodu ljubavi. Išla je pomoći drugome. Išla je rodici koja u poznim godinama treba roditi, kako bi joj pomogla. Osim toga, njezin pohod i njoj pomaže u njezinoj skromnosti i poniznosti. Marija se ne uzdiže zbog veličanstvenog dara kojega ima“, rekao je mons. Uzinić. Naveo je i Marijin hvalospjev Bogu „Veliča“ kao primjer vjernicima za nasljedovanje.

Zaključujući je potaknuo vjernike ih radost susreta Marije i Elizabete potakne na istu radost kako bismo bili oni koji je prenose dalje u svoje obitelji, društvo, radna mjesta, svijet i vrijeme u kojemu živimo.

PET SESTARA PROSLAVILO 50 GODINA ZAVJETA

Radosno i dostojanstveno u prijepodnevnim satima 13. kolovoza u crkvi BDM Karmelske na Donjoj Drenovi pet sestara Družbe Presvetog Srca Isusova proslavile su 50 godina redovničkih zavjeta: s. Blaženka Bobaš, s. Celestina Beljo, s. Ljubomira Lešić, s. Nikodema Stojak te s. Dobroslava Mlakić koja je ujedno i vrhovna predstojnica Družbe te postulatorica kauze za proglašenje blaženom službenice Božje Marije Krucifikse Kozulić, utemeljiteljice Družbe. Svečano liturgijsko slavlje predvodio je riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić u zajedništvu s gospičko-senjским biskupom mons. Zdenkom Križićem i mnogobrojnim svećenicima.

„Ono što je Riječka Majka započela prije više od 100 godina, posljednjih 50 godina su činile naše slavljenice. U duhu iste karizme, ali vođene potrebama Crkve svoga vremena, nastavile su kao i Majka Krucifiksa čitati znakove vremena i na njih davati odgovore koji su nadahnuti na istoj Božjoj ljubavi koja je najprije nas ljubila.“

Mons. Uzinić zahvalio je sestrama jubilaricama i cijeloj Družbi na svemu što su činile i čine u traženju odgovora kako odgovoriti onome koji ih ljubi, ljubeći one koji su isključeni, pritom i same postajale 'malene', skromne i istovremeno pazeći da se ne sablazne one koji su maleni. Osim zahvalnosti za prošlost, nadbiskup je sestre potaknuo i na odgovorno življenje sadašnjosti koja treba nastaviti biti življena u prihvaćanju potreba vremena, brizi za starije, bolesne, nemoćne, umiruće, nerođenu

djecu, migrante, različite kategorije osoba koje procjenjujemo kao manje vrijedne. „Postali smo Crkva koja ima prošlost, slavimo jubileje, ali moramo se potruditi imati i budućnosti u koju danas želimo gledati s nadom. Budemo li autentični i živimo li ljubav imati ćemo budućnost. Bog nas je prvi ljubio i nastavlja nas ljubiti. To je nada koja nam omogućava lakše gledati naprijed“, zaključio je mons. Uzinić.

U ime jubilariki, prigodnu riječ uputila je vrhovna predstojnica Družbe, s. Dobroslava Mlakić. „Čestitam našim dragim sestrama jubilaricama, među kojima sam i sama, zahvaljujem vam drage sestre, što ste služile Bogu i bližnjemu u različitim službama, ponajviše u Riječkoj biskupiji i cijeloj metropoliji, ali i u drugim dijelovima naše domovine i inozemstva.“

Zahvalno slavlje Gospi Lurdskoj u samostanu na Pomeriju

DANAS JE POTREBNA ZDRAVA POBOŽNOST

Godišnje zahvalno slavlje Gospi Lurdskoj i Dan pobjede i domovinske zahvalnosti sestre Družbe sestara Presvetog Srca Isusova 5. kolovoza proslavile su misom u vrtu samostana na Pomeriju u Rijeci.

Misu je predvodio fra Mijo Šarčević, OFM, gvardijan franjevačkog samostana u Varaždinu. Nakon mise, sestre i vjernici krenuli su u ophod sa svijećama do kapele Gospe Lurdske u vrtu samostana, Gospi se pomolili i položili upaljene svijeće.

Uz predvodnika slavlja, suslavili su mons. Sanjin Francetić, župnik riječke župe Uznesenja Marijina te mons. Nikola Imbrišak, svećenik u mirovini. „Moramo biti zahvalni za slobodu. Ništa ljepše, nište vrijednije u životu nema“, rekao je fra Mijo Šarčević na početku propovijedi koja je bila posvećena Mariji, Majci svih ljudi. Istaknuo je kako je i Mariju Isusovu majku, kao i Mariju Krucifiksu Kozulić, utemeljiteljicu reda, krasila zdrava pobožnost. To je pobožnost koja ne traži Boga kojekuda, na nekim posebnim, karizmatičkim susretima, nego ga nalazi u svakodnevnim dužnostima, u obitelji, u ljubavi prema bližnjemu. „Drage moje sestre, kada vam je teško ugledajte se na Majku Mariju i svoju Majku utemeljiteljicu“, rekao je propovjednik.

S. Dobroslava Mlakić, vrhovna poglavarica družbe sestara Presvetog Srca Isusova, na kraju molitve pred kipom i špiljom koja je replika one Lurdu, podsjetila je na pobožnost njihove Majke utemeljiteljice službenice Božje Marije Krucifikse, za koju je u tijeku kauza beatifikacije te pozvala okupljene na druženje u samostanskom vrtu.

D.

Riječka nadbiskupija
Družba sestara Presvetog Srca Isusova
Metropolitanski pastoralni institut u Rijeci

organiziraju znanstveni skup
pod pokroviteljstvom Grada Rijeke

ŽIVOT I DJELO

Službenice Božje
Majke Marije
Krucifikse Kozulić
[1852.-1922.]

Povodom 170. obljetnice rođenja i 100. obljetnice preminuća
utemeljiteljice Družbe sestara Presvetog Srca Isusova

UTORAK, 27. RUJNA 2022.
Dvorana Nadbiskupskog doma,
Ul. Ivana Pavla II., br. 1, Rijeka

